

วันรำลึกชนชาติมอญ

ครั้งที่ ๖๐

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๐

งานวันรำลึกชนชาติมอญครั้งที่ ๖๐ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ อันใกล้ถึงนั้น ชาวมอญยึดเอาวันแรกสร้างกรุงหงสาวดี คือแรมค่ำ ๑ เดือน ๓ (หลังวันมาฆบูชา ๑ วัน) ซึ่งตามปฏิทินทางจันทรคติที่ชาวมอญยึดถือนับเนื่องมาแต่อดีตกาลนั้น ในปี ๒๕๕๐ นี้ตรงกับวันเสาร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ และโดยธรรมเนียมปฏิบัติของชาวไทยเชื้อสายมอญที่ปัจจุบันนิยมจัดงานในวันเสาร์อาทิตย์เป็นหลัก เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่จะเดินทางมาร่วมงานส่วนใหญ่ ซึ่งในบางปีแม้วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๓ จะไม่ตรงกับวันเสาร์อาทิตย์ก็ตาม ทว่าในปี ๒๕๕๐ นับเป็นโอกาสดีที่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๓ ตรงกับวันเสาร์ ทางชมรมเยาวชนมอญกรุงเทพ จึงมีให้จัดงาน “วันรำลึก

ชนชาติมอญขึ้นในวันเสาร์ที่ ๓ และวันอาทิตย์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ โดยชมชนมอญที่รับเป็นเจ้าภาพ คือ ชมชนมอญบางขันหมาก วัดอัมพวัน จังหวัดลพบุรี

ในการประชุมชมรมฯ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายนที่ผ่านมา ชาวมอญบางขันหมากนำโดย ท่านรองเจ้าอาวาสวัดอัมพวัน พระปัญญาวุฒิ วุฑฺฒโก นางปัทมา ขำดี นายบุญเรือน ออกซ้อ กรรมการชมรมฯ และชาวชุมชนอีก ร่วม ๑๐ ท่าน เข้ารับฟังรายละเอียดและแสดงความคิดเห็น ในการเตรียมการจัดงานวันรำลึกชนชาติมอญ เพื่อให้รูปแบบงานออกมาอย่างสมเกียรติ และเต็มเกียรติภูมิของชาวมอญ

ชมรมฯ ได้ยืนยันกับทางชุมชนว่าจะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด โดยรูปแบบงานยึดตามที่เคยปฏิบัติมา แต่รายละเอียดทั้งหมดให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการจัดงานคือชมรมฯ และชุมชนเป็นสำคัญ ซึ่งสิ่งที่ทางชุมชนสามารถดำเนินการได้ทันที คือประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือภายในชุมชน

พระปัญญาวุฒิ วุฑฺฒโก กล่าวว่าทางชุมชนพร้อมรับเป็นเจ้าภาพด้วยความยินดี ยินดีต้อนรับชาวมอญจากทุกสารทิศ ไม่ต้องกังวลเรื่องที่พัก และการเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะเตรียมให้มากพอสำหรับทุกท่าน

ทั้งนี้ในการประชุมของชมรมฯ ครั้งต่อไป (๓ ธันวาคม) จะได้หารือรายละเอียดของการจัดงานอีกครั้ง แต่ทั้งนี้ยังคงรักษารูปแบบรายละเอียดการจัดงานที่ตรงตามเอาไว้อย่างครบถ้วน ดังรายละเอียดที่มีการร่างเข้านำเสนอต่อที่ประชุมดังนี้ คือ

กำหนดการจัดงานวันรำลึกชนชาติมอญ ครั้งที่ ๖๐

วันเสาร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์

๐๙.๐๐ น. เปิดนิทรรศการวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมมอญ
ออกร้านจำหน่ายสินค้าพื้นบ้านมอญ (Otop)

๑๖.๐๐ น. การแสดงทางวัฒนธรรมของมอญทุกกลุ่มน้ำ (สาละวิน เจ้าพระยา ท่าจีน แม่กลอง ป่าสัก) อาทิ ลูกทุ่งมอญ มอญรำ ทะแยมอญ ซอมอญ สตรีมมอญ

๒๐.๐๐ น. พิธีกรในงานกล่าวต้อนรับแขก

๒๐.๒๐ น. ชมการแสดง

วันอาทิตย์ที่ ๔ กุมภาพันธ์

๐๘.๓๐ น. ชาวไทยเชื้อสายมอญจากทั่วประเทศทยอยเดินทางมาถึงบริเวณงาน ลงทะเบียน

๐๙.๐๐ น. ขบวนแห่วัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมอญชุมชนต่าง ๆ เดินพาเหรดเข้าสู่ปะรำพิธี

ประธานชมรมกล่าวรายงานการจัดงาน

ประธานในพิธีกล่าวเปิดงาน

ประธานชมรมฯ มอบของที่ระลึกแก่ท่านประธานเปิดงาน

๑๐.๐๐ น. การแสดงเปิดงาน ๒ ชุด

๑๐.๔๕ น. พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์บาลีมอญ ทำบุญอุทิศส่วนกุศลแด่บรรพชนมอญ ถวายภัตตาหารเพลแด่พระภิกษุสงฆ์

ถวายกองผ้าป่า อุทิศกุศลแด่บรรพชนมอญ

ถวายเครื่องไทยทาน ของที่ระลึกแด่พระสงฆ์

ปาฐกถาพิเศษ มอบของที่ระลึกแก่วิทยากร

๑๒.๐๐ น. ประธานชมรมฯ กล่าวคำสรรเสริญสดุดีบรรพชนมอญ

รับประทานอาหารร่วมกัน (อาหารมอญ)

ชมการแสดงชุดต่าง ๆ

๑๓.๓๐ น. แรลลี่มอญสมองไว

“ขบวนแห่โหนด” ของชาวไทยเชื้อสายมอญจากชุมชนต่าง ๆ และชาวมอญนางสาวดี ในงานวันรำลึกชนชาติมอญครั้งที่ ๕๙ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ ณ วัดบึงลาดสวาย อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

สะพานมอญสาว

๑๕.๓๐ น. พิธีมอบทุนการศึกษาแก่เยาวชนมอญ

พิธีมอบรางวัลแต่งกายอนุรักษ์มอญดีเด่น (คัดเลือก

จากผู้มาร่วมงาน)

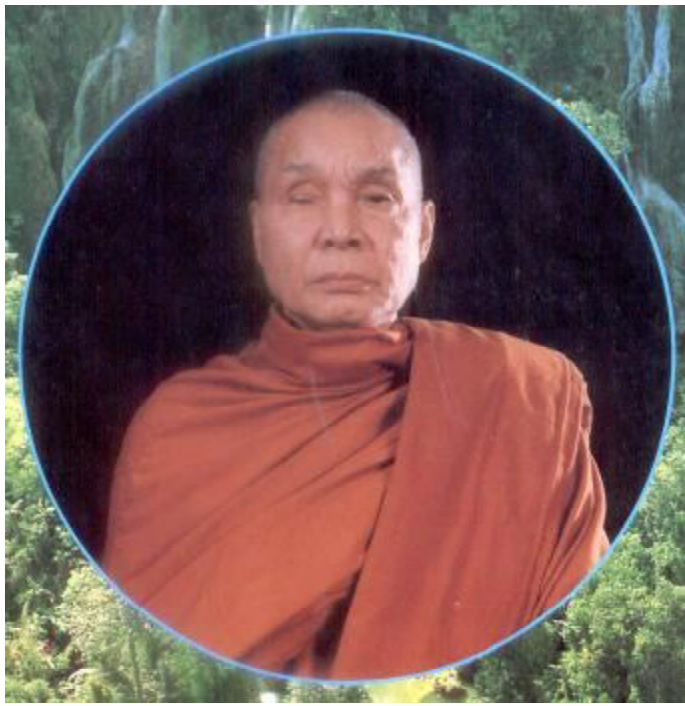
จับรางวัลหางบัตรสลากผ้าป่าการศึกษา

๑๗.๐๐ น. ปิดงาน

แล้วพบกันในงานวันรำลึกชนชาติมอญครั้งที่ ๖๐ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ ตรงกับวันเสาร์ที่ ๓ และวันอาทิตย์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ณ วัดอัมพวัน ตำบลบางขันหมาก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เร็ว ๆ นี้

หลวงพ่อดูตมะ มหาวัชรแห่งรามัญ

พระราชอุตมมงคล หรือ "พระมหาอุตตมะรัโม ภิกขุ" หรือที่รู้จักกันทั่วไปในนามของ "หลวงพ่อดูตมะ" พระเกจิอาจารย์ชื่อดังของจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งยังเป็นพระภิกษุสงฆ์ชาวมอญ ผู้มีบทบาทผู้นำคนสำคัญของชาวมอญพลัดถิ่นที่สังขละบุรี

หลวงพ่อดูตมะเกิดเมื่อวันอาทิตย์ขึ้น ๖ ค่ำ เดือน ๔ ปีจอ จุลศักราช ๑๒๗๒ (พ.ศ. ๒๔๕๓) ที่หมู่บ้านโมกกะเนียง ตำบลเกลาสะ อำเภอเย จังหวัดมะละแหม่ง เมืองมอญประเทศพม่า เป็นบุตรของนายโงและนางทองสุข อาชีพทำนามีพี่น้องรวม ๑๒ คน เนื่องจากเป็นทารกเพศชาย เกิดในวันอาทิตย์ จึงมีชื่อว่า "เอหม่อง"

เมื่อเอหม่องมีอายุได้ ๙ ขวบ ได้เป็นเด็กวัดอยู่กับพระอาจารย์วัดโมกกะเนียง เนื่องจากเป็นผู้ที่มีสติปัญญาดีศึกษาเล่าเรียนแตกฉานทั้งภาษามอญและพม่า เมื่ออายุได้ ๑๔ ปี ได้ออกจากวัดมาช่วยงานทางบ้าน กระทั่งอายุ ๑๘ ปี เจ้าอาวาสวัดเกลาสะได้ไปขอกับบิดามารดาให้เด็กชายเอหม่องไปบรรพชาเป็นสามเณร

หลวงพ่อดูตมะบรรพชาเป็นสามเณร ณ วัดเกลาสะ ตำบลเกลาสะ อำเภอเย จังหวัดมะละแหม่ง เมื่อจุลศักราช ๑๒๙๑ (พ.ศ. ๒๔๗๒) โดยมีพระเกตุมาลาเป็นพระอุปัชฌาย์ ป็นันเอง หลวงพ่อศึกษาภาษาบาลี และพระปริยัติธรรมจนสอบได้นักธรรมตรี อีกปีหนึ่งต่อมาสอบได้นักธรรมโท แต่ไม่นาน หลวงพ่อก็ตัดสินใจสึกออกมาเพราะเห็นว่าไม่มีใครช่วยบิดามารดาทำนา

จนกระทั่งหม่องเอ ซึ่งเป็นลูกของพี่สาวของบิดาได้มาอาศัยอยู่ด้วย หลังจากที่บิดามารดาของหม่องเอเสียชีวิตจนหมดสิ้น ซึ่งเท่ากับว่ามีคนมาช่วยแบ่งเบาภาระในการทำนา และมีญาติซึ่งไว้วางใจได้มาคอยดูแลบิดามารดา หลวงพ่อดูตมะจึงตัดสินใจอุปสมบทเป็นพระภิกษุที่วัดเกลาสะ โดยมีพระเกตุมาลาวัดเกลาสะเป็นพระอุปัชฌาย์ พระนันทสโร วัดโมกกะเนียง เป็นพระกรรมวาจารย์ พระวิสสารทะ วัดเจ้าคะเล เป็นพระอนุสาวนาจารย์ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้รับฉายาว่า "อุตตมรัโม" แปลว่า ผู้มีความ پاکเพียรอันสูงสุด" โดยหลวงพ่อดูตมะได้ตั้งเจตจำนงที่จะบวชไม่สึกจนตลอดชีวิต

ด้วยความ پاکเพียรและใฝ่ใจในการศึกษาพระธรรม ในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ หลวงพ่อดูตมะสามารถสอบได้นักธรรมชั้นเอก ณ สำนักเรียนวัดปราสาททอง อำเภอเย จังหวัด

มะละแหม่ง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๔๔ สอบได้เปรียญธรรม ๘ ประโยค ที่สำนักเรียนวัดสุขาวารี อำเภอสะเทิม จังหวัดสะเทิม ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดของคณะสงฆ์ในประเทศพม่า ขณะนั้นบ้านเมืองกำลังเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ หลวงพ่อจึงเดินทางกลับวัดเกลาสะ และได้รับมอบหมายให้เป็นอาจารย์สอนภาษาบาลีแก่ภิกษุสามเณร

ต่อมาท่านก็ลาพระอุปัชฌาย์เดินทางไปศึกษาวิปัสณากรรมฐานที่วัดตองจอย จังหวัดมะละแหม่ง และวัดป่าเลไลย์ จังหวัดมณฑลตะเลย์ จนมีความรู้ความสามารถในเรื่องวิปัสณากรรมฐานตลอดจนวิชาไสยศาสตร์และพุทธาคมเป็นอย่างดี ปี พ.ศ. ๒๔๔๖ หลวงพ่อจึงเริ่มออกธุดงค์เพื่อหาประสบการณ์

หลวงพ่อกุดตะม่อออกธุดงค์ไปตามที่ต่าง ๆ ในประเทศพม่า และเข้ามาประเทศไทยครั้งแรกทางจังหวัดเชียงใหม่ ต่อมาทราบข่าวว่าพระเกตุมาลา พระอุปัชฌาย์กำลังอาพาธ จึงรีบเดินทางกลับพม่า จนกระทั่งพระเกตุมาลามรณภาพ ท่านก็ได้เดินทางเข้ามาประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง โดยครั้งนี้ หลวงพ่อเดินทางเข้ามาทางตำบลปิล็อก อำเภอทองผาภูมิ จังหวัด

กาญจนบุรี ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๙๒

และในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ อันเป็นพรรษาที่ ๑๖ ของพระมหาอุตตมะธัมมโก พายุไต้ฝุ่นพัดจากทะเลอันดามัน สร้างความเสียหายให้กับชาวบ้านอย่างใหญ่หลวง โดยเฉพาะบ้านโมกกะเนียง และบ้านเกลาสะ มีผู้เสียชีวิตมากกว่าร้อยคน บ้านเรือนเหลือเพียงไม่กี่หลังคาเรือน ชาวบ้านลำบากยากแค้นแสนสาหัส ข้าวของอาหารการกินขาดแคลนกันทั่วหน้า

นอกจากภัยธรรมชาติแล้ว ชาวบ้านยังต้องประสบเคราะห์กรรมจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองอีกด้วย เนื่องจากการปะทะและต่อสู้ระหว่างกองทหารของรัฐบาลพม่า กับกองกำลังติดอาวุธกู้ชาติ อีกทั้งกองกำลังกู้ชาติบางกลุ่มแปรตัวเองไปเป็นโจรปล้นสดมภ์ชาวบ้าน

ด้วยความเบื่อหน่ายเรื่องการรบราฆ่าฟันกันระหว่างชาติพันธุ์ หลวงพ่อกุดตะม่อจึงตัดสินใจจากบ้านเกิดมุ่งหน้าสู่ดินแดนประเทศไทย เป้าหมายที่แท้จริงของท่านในเวลานั้นคือเขาพระวิหาร ปรากฏว่าเมื่อชาวบ้านรู้ข่าวต่างเสียใจ ไม่อยากให้ท่านจากไปพากันร้องไห้ระงมด้วยความอาลัย ซึ่งท่านได้ชี้แจงการออกเดินทางของท่านว่า "การไปของเราจะเป็นปรีทิต เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น"

หลวงพ่อดำเนินทางเข้าเมืองไทยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๒-๒๔๙๓ ทางหมู่บ้านอีต่อง ตำบลปิล็อก ชายแดนเขตจังหวัดกาญจนบุรี โดยได้รับความช่วยเหลือจากคนไทยเชื้อสายมอญพระประแดง ๒ คน ซึ่งมีที่มาทำเหมืองแร่ที่บ้านอีต่อง ทั้งคู่ได้จัดบ้านพักหลังหนึ่งให้เป็นกุฏิชั่วคราวของหลวงพ่อ มีชาวเหมืองจำนวนมากมาทำบุญกับหลวงพ่อ เนื่องจากพื้นที่บริเวณนั้นไม่มีวัดและพระสงฆ์เลย

เดิมทีนั้นคนไทยเชื้อสายมอญพระประแดงทั้งสองต้องการสร้างกุฏิถวายหลวงพ่อกุดตะม่อให้จำพรรษาอยู่ที่บ้านอีต่อง แต่หลวงพ่อไม่รับ เนื่องจากเกรงว่าจะกลายเป็นพระเถื่อนเข้าเมืองไทย ท่านจึงต้องการไปขออนุญาตจากพระผู้ใหญ่ที่ปกครองเขตปิล็อกเสียก่อน ทั้งสองจึงพาหลวงพ่อกุดตะม่อมาจำพรรษาที่วัดท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรีกับหลวงพ่อโตแนม ซึ่งเป็นชาวกะเหรี่ยงและอุปสมบทที่วัดเกลาสะเช่นเดียวกับหลวงพ่อกุดตะม่อ

ปี พ.ศ. ๒๔๙๔ ขณะจำพรรษาที่วัดท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี หลวงพ่อกุดตะม่อมีโอกาสไปสักการะพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ทำให้หลวงพ่อได้พบชาวไทยเชื้อสายมอญที่มาจากเมืองต่าง ๆ เช่น แม่กลอง สมุทรสาคร มีชาวบ้านกลุ่มหนึ่งได้นิมนต์หลวงพ่อ ไปจำพรรษา

พระเจดีย์พุทธคยาจำลอง สร้างโดยหลวงพ่อกุดตะม่อ บริเวณวัดวังกียวะรามแห่งใหม่ ภายหลังการโยกย้ายวัดในครั้งแรก หลังจากทางการเวนคืนพื้นที่วัดเดิมเพื่อสร้างเขื่อนเขาแหลม

ที่วัดบางปลา ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
หลังจากเดินทางกลับจากวัดบางปลา มาจำพรรษาที่
วัดท่าขนุน หลวงพ่อโตแนมขอให้หลวงพ่อดูตมะไปจำพรรษา
ที่วัดปรังกาสีซึ่งเป็นวัดร้าง บริเวณวัดปรังกาสีมีชาวกะเหรี่ยง
อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และบริเวณนั้นไม่มีพระหรือวัดอื่นเลย
หลวงพ่อร่วมกับกำนันชาวกะเหรี่ยงนิมนต์พระกะเหรี่ยงจาก
ตลอดแม่น้ำแควใหญ่และแควน้อยได้ ๔๒ รูป มาอยู่ปริวาสที่
วัดปรังกาสี ๙ วัน ๙ คืน หลังจากนั้นก็สร้างกุฏิและเจดีย์ขึ้น
หลวงพ่อดูตมะนิมนต์พระกะเหรี่ยงมาจำพรรษาที่วัด ๓ รูป
ท่านสอนภาษามอญแก่พระทั้ง ๓ รูปนี้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการ
สอนธรรมะต่อไป

หลวงพ่อดูตมะจำพรรษาอยู่วัดปรังกาสีหนึ่งพรรษา
ต่อมาผู้ใหญ่ทุม จากท่าขนุนมานิมนต์หลวงพ่อไปเยี่ยมหลวงปู่
แสงที่วัดเกาะ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ซึ่งเคยไปจำ
พรรษาที่วัดโมกกะเนียง วัดเกลาสะ เมืองมะละแหม่งมาก่อน
และในพรรษานั้น หลวงพ่อดูตมะได้จำพรรษาอยู่ที่วัดเกาะ
ตามคำนิมนต์ของหลวงปู่แสง

“โรงบรรจุศพหลวงพ่อดูตมะ” ศาลาวัดวังกวีเวการาม อำเภอสังขละ
บุรี จังหวัดกาญจนบุรี (หลวงพ่อดูตมะมรณภาพเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม
๒๕๔๙ เวลา ๐๗.๒๒ น. ณ โรงพยาบาลศิริราช ศิริรวมอายุ ๙๗ ปี)

ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ขณะที่หลวงพ่อบำจำพรรษาอยู่ที่วัดเกาะ
มีคนมาแจ้งข่าวแก่หลวงพ่อว่า ที่กิ่งอำเภอสังขละบุรีมีชาว
มอญจากบ้านเดิมของหลวงพ่อยอพยพเข้าเมืองไทยทางปี้ดลี
เป็นจำนวนมาก และต้องการนิมนต์หลวงพ่อไปเยี่ยม เมื่อ
หลวงพ่อดูตมะออกจากจำพรรษา แล้วเดินทางกลับไปยัง
อำเภอทองผาภูมิ และไปยังอำเภอสังขละบุรี และพบกับคน
มอญทั้งหมดที่มาจากโมกกะเนียง เจ้าคะเล และมะละแหม่ง
บ้านเกิดของท่าน หลวงพ่อจึงพาชาวมอญเหล่านี้ไปอาศัยอยู่
ที่บ้านวังกะลาง นับเป็นจุดกำเนิดแรกเริ่มของชุมชนชาวมอญ
ในสังขละบุรี

ชมรมเยาชนมอญกรุงเทพ ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๙

เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ที่ผ่านมา ชมรมเยาชนมอญกรุงเทพจัดงานประชุมใหญ่สามัญประจำปี ณ สโมสรทหารบก กรุงเทพฯ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐- ๑๖.๐๐ น. มีสมาชิกจากทั่วประเทศเข้าร่วมงานจำนวนประมาณ ๒๕๐ ท่าน

เวลาประมาณ ๐๙.๐๐ น. สมาชิกจากทั่วประเทศทยอยเดินทางมาถึงบริเวณงาน ต่างลงทะเบียนรับแจกเหรียญที่ระลึก (จัดทำขึ้นในวาระที่ชมรมฯ จัดตั้งขึ้นครบรอบ ๒๐ ปี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ปลุกเสกโดยหลวงพ่อดุตตะมะ) และชมนิทรรศการ “วิถีมอญ” เลือกซื้อสินค้าที่ระลึกพื้นบ้าน ได้แก่ เสื้อยืดลายมอญ ไส้กรอง ผ้าสไบ หนังสือ เข็มกลัดหงส์ หนังสือมอญ เป็นต้น รายได้สนับสนุน กิจกรรมของชมรมฯ

สมาชิกลงทะเบียน

เวลาประมาณ ๑๐.๓๐ น. มีปาฐกถาพิเศษเรื่อง “มอญที่ข้าพเจ้ารู้จัก” โดย ม.ล.ปนัดดา ดิศกุล รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวมอญและชาวไทยที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นทั้งระดับสามัญชน

เวทีเสวนา “มอญที่ข้าพเจ้ารู้จัก”

ส่วนหนึ่งของผู้มาร่วมงาน

และในระดับราชวงศ์ วิทยากรท่านที่ ๒ คือ **อาจารย์ล้อมเพ็งแก้ว** นักวิชาการอิสระเฝ้าปากกล้าฉายา “ยามทางภาษา” กล่าวถึงประสบการณ์ที่ได้เดินทางท่องเที่ยวและทำวิจัยในเวียดนาม พบว่ามีชุมชนชาวมอญอาศัยอยู่ในประเทศเวียดนามด้วย (รายละเอียดการเสวนาจะนำมาตีพิมพ์ในโอกาสต่อไป)

มอญรำสยาม

มอญรำหงสาวดี

จากนั้นผู้มาร่วมงานได้ร่วมรับประทานอาหารร่วมกันซึ่งมีทั้งอาหารไทยและอาหารมอญแบบบุฟเฟ่ รายการอาหารมอญ ได้แก่ แกงกระเจี๊ยบ ปลาหม่อมอญ จากคลองมอญ ลาดกระบัง แกงใบมะรุมนอ่อนถั่วเขียวจากบ้านโป่ง จ.ราชบุรี และแกงบอน จากบ้านสามเรือน อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ระหว่างรับประทานอาหาร ยังได้ชมการแสดงมอญรำ ๒ ชุดด้วยกัน คือ มอญรำสยาม โดย โรงเรียน วัดคลองครุ ตำบลท่าทราย จังหวัดสมุทรสาคร และมอญรำหางสาวดี โดย ศูนย์พัฒนาภูมิปัญญาไทยมอญ บางกระดี่ กรุงเทพฯ

ตัวแทนชุมชนมอญแต่ละชุมชนต่างร่วมขึ้นเวทีแสดงความสามารถในการร้องเพลงมอญ การรำมอญ อย่างสนุกสนานเป็นกันเอง ผลัดกันขึ้นกล่าวปราศรัย แสดงวิสัยทัศน์แสดงความคิดเห็น ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการทำงาน ของชมรมฯอย่างยิ่ง

ท้ายสุดเป็นการประชุมเลือกตั้งประธานชมรมฯ คนใหม่ ซึ่งไม่มีผู้ใดลงสมัครรับเลือกตั้ง มีผู้เสนอชื่อ นายองค์ บรรจุน เพียงผู้เดียว ที่ประชุมจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้วางใจเลือกนายองค์ บรรจุน เป็นประธานชมรมฯ สมัยที่ ๒ ติดต่อกัน

พระอะเฟาะ: เทพกวีของชาวมอญ

(ตอนที่ ๕)

เมื่ออ่านเรื่อง **เมฆสร** ของอาจารย์อะเฟาะ ทำให้นึกถึงวรรณคดีภาษาสันสกฤตเรื่องหนึ่ง คือ เรื่อง **เมฆทูต** (The Cloud Messenger) แต่งโดยรัตนกวีนามว่า **กาลิทาส** ในรัชสมัยพระเจ้าวิกรมาทิพย์ (พระเจ้าจันทรคุปต์) ของอินเดียซึ่งครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. ๙๑๘-๙๕๗

เนื้อเรื่อง **เมฆทูต** กล่าวถึงยักษ์ตนหนึ่งที่กระทำความผิดโดยละเลยต่อหน้าที่จึงถูกทำวายุเวรสั่งลงโทษ โดยเนรเทศให้ต้องพลัดพรากจากภรรยา และบ้านเมืองของตนจากบนเขาไกลาสถูกส่งไปรับโทษทัณฑ์บนเขารามคิริอย่างเดี๋ยวดาย มีกำหนดเวลา ๑ ปี

หลายเดือนผ่านไปจนล่วงเข้าสู่ฤดูฝน พื้นดินมีแต่ความเขียวชอุ่มและท้องฟ้าดาดสายด้วยกลุ่มเมฆ ยักษ์ซึ่งระทมทุกข์อยู่ด้วยโทษทัณฑ์ที่ต้องพรากจากภรรยานั้น คิดหวังจะประคับประคองชีวิตของภรรยาสุดที่รักให้มีกำลังใจรอคอยสามีกลับไป ยักษ์จึงได้เอ่ยปากขอร้องกลุ่มเมฆที่ลอยผ่านมา ขอให้เมฆช่วยเป็นทูตนำข่าวการยังมีชีวิตอยู่ของสามีไปบอกเล่าแก่ภรรยาผู้เป็นที่รัก พร้อมทั้งนำพาความวิปโยคของตนไปแจ้งให้ภรรยาทราบ

กาลนั้นยักษ์ได้บอกเล่าเส้นทางแก่เมฆ เริ่มต้นจากเขารามคิริในตอนกลางของอนุทวีปและลอยสูงขึ้นไปทางเหนือจนถึงเมืองอลกา บนเขาไกลาส

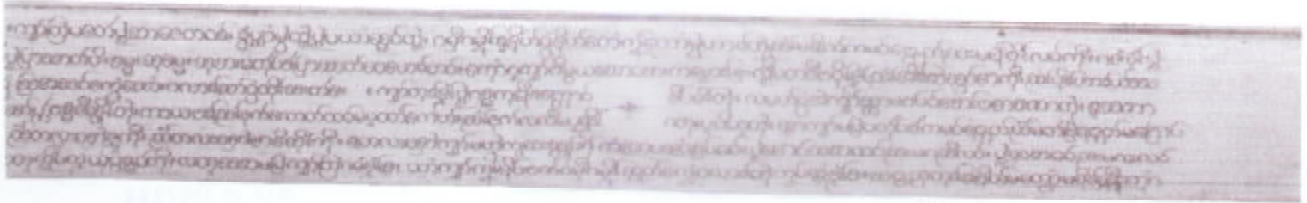
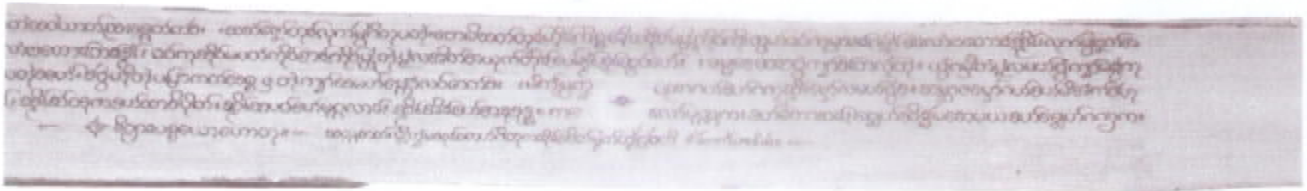
ยักษ์ได้พรรณานาความงดงามของธรรมชาติและสิ่งต่างๆ ที่เมฆจะได้พบเห็นระหว่างเส้นทางที่ลอยผ่านไป เช่น แม่น้ำ ลำธาร นุปผชาติ พฤษณา และนานาสัตว์ ซึ่งล้วนน่าอภิรมย์ทั้งหมดทั้งมวล แล้วต่อด้วยพรรณนาความน่ารื่นรมย์ของผู้คนในนครอลกา และความทุกข์ระทมฝ่ายผอมของภรรยาผู้พรากจาก

สามี และยักษ์ยังได้ขอร้องเมฆให้ช่วยเป็นผู้ปลอบประโลมนางแทนตนด้วย

เรื่องเมฆทูตนี้ เนื้อเรื่องแบ่งเป็นสองตอน เนื้อเรื่องตอนแรกจบเมื่อพรรณนาจนถึงจุดหมายปลายทางคือนครอลกา เนื้อเรื่อง ตอนต่อมาเป็นการพรรณนาสภาพความน่ารื่นรมย์ในนครอลกา กระทั่งเมฆทูตได้พบนาง ได้ส่งข่าว ปลอบขวัญและลานางกลับมา เล่าเรื่องที่ได้พบให้แก่สามีที่จะรอคอยอยู่ ณ เขารามคิรินั้น

บทกวีเรื่องเมฆทูตนี้ กาลิทาสแต่งเป็นคำประพันธ์ซึ่งเรียกว่าฉันท มีความยาวกว่าร้อยบท ใช้ถ้อยคำพรรณนาอ่อนหวานงดงามนัก บทกวีเรื่องนี้มีผู้แปลจากภาษาสันสกฤตออกเป็นภาษาต่าง ๆ หลายภาษา ซึ่งฉบับแปลเป็นไทยนั้น ท่านผู้ทรงสมโรจน์ สวัสดิฤต ณ อยุธยา ได้นำบางตอนมาแปลเป็นบทโคลงตั้งแต่ในพ.ศ. ๒๔๙๑ ต่อมา ในพ.ศ. ๒๕๒๓ ดร. จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา แห่งคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัย

คัมภีร์ใบลานภาษามอญของวัดบวรนิเวศ ตำบลบ้านม่วง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จารขึ้นราวพุทธศักราช ๒๓๓๑

ศิลปิน ได้แปลออกมาเป็นร้อยแก้ว มีใจความตรงตามตัวอักษร และ เมื่อพ.ศ. ๒๕๒๗-๒๕๒๘ กรุณา-เรื่องอุไร กุศลาสัย ก็ได้ถอดความจากภาษาสันสกฤตเป็นคำกลอนภาษาไทยอีกสำนวนหนึ่ง

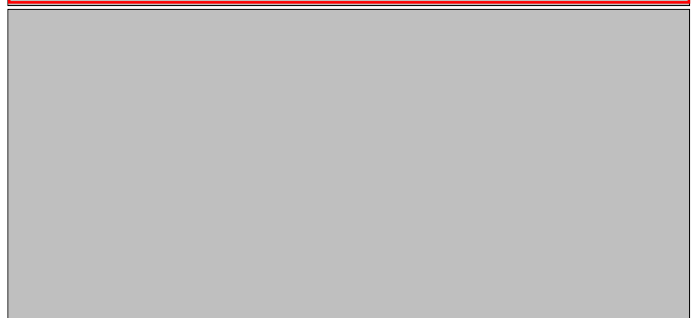
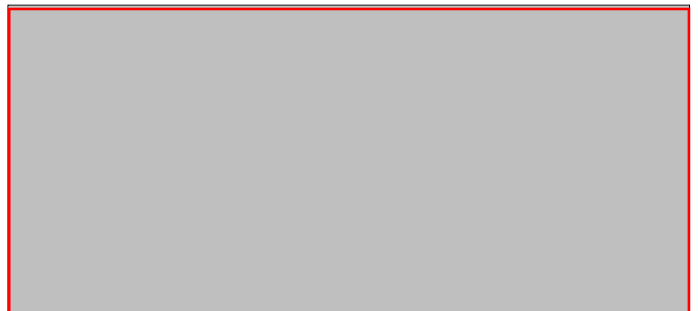
วรรณกรรมอีกเรื่องหนึ่งของกาลิทาส ซึ่งอาจจะมิใช่อิทธิพลต่อแนวเรื่องเมฆสรของพระอะเพาะ ได้แก่ เรื่อง **ฤดูสัหาร** เรื่องนี้มีลักษณะเป็นบทพรรณนาฤดูกาลที่หมุนเวียนเปลี่ยนไปเป็น ๖ ช่วง หรือ ๖ ฤดู ในแต่ละปี ตามการแบ่งช่วงปีปฏิทินของฮินดู ฤดูที่กล่าวอยู่ในเรื่อง ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูใบไม้ร่วง ฤดูหนาว แรกเข้าสู่ฤดูใบไม้ผลิ และฤดูใบไม้ผลิ

การพรรณนา ความหมุนเวียนเปลี่ยนไปของสิ่งต่าง ๆ อันเนื่องจากอากาศ ในแต่ละฤดูนั้น ก็ได้นำมาเชื่อมโยงและเปรียบเทียบกับบทพรรณนาอารมณ์ความรู้สึกของคู่รักหนุ่มสาว **ฤดูสัหาร** จึงมีลักษณะเป็นบทพรรณนาอารมณ์รักแบบหนุ่มสาวที่เป็นคู่รักกันในแต่ละฤดู มากกว่าจะมุ่งหมายให้เป็นบทพรรณนาฤดูกาลเพียงอย่างเดียว

เรื่อง **เมฆสร** ของพระอะเพาะ มีเค้าโครงเรื่องคล้ายคลึงกันกับเรื่องเมฆทูต เพราะต่างก็กล่าวถึงความรักของหนุ่มสาว และคู่รักที่มีอุปสรรคถูกลงโทษให้ต้องพรากจากกันช่วงเวลาหนึ่ง และยังคงมาเจอกับเรื่อง **ฤดูสัหาร** ของมหากวีกาลิทาส ในแง่ที่เป็นบทพรรณนา อารมณ์แห่งรักที่เกิดขึ้นและสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงไปของฤดูเดือน อาจเป็นไปได้ว่าพระอะเพาะแต่งเรื่อง

เมฆสร โดยได้เค้าโครงหรืออิทธิพลจากวรรณกรรมเรื่อง **เมฆทูต** และ **ฤดูสัหาร** ของกาลิทาส

แม้ว่าเรื่อง **เมฆสร** จะมีเค้าโครงคล้ายคลึงกับ **เมฆทูต** แต่วรรณกรรมทั้งสองเรื่องก็มีสิ่งที่แตกต่างกันหลายประการ ทั้งภาษา รายละเอียดของตัวละคร เหตุการณ์ สถานที่ และบรรยากาศเรื่อง **เมฆทูต** แต่งในอินเดีย เป็นภาษาสันสกฤต จึงเป็นเรื่องของคน สถานที่ ธรรมชาติ และบรรยากาศแบบ

ဇာတိသိုင်

သိုကရေသိုကညောင်
နကိုလိက်ပရိုင်
ဟိုမန်ကလောပို
အကြာစအကြာသိုင်
စိုတ်ဒ်ကိုဒ်
ဒးနွံကိုဟိုတ်ဖို
ကန္တရာတန်ဂိုင်
ရင်အာကြပ်အာ
ပိုစစိုပ်ဟောင်

ဇာတိသိုင်ဟုံချိုတ်
သတ်ဇိုင်ပန်စိ
မံင်ဂြိုပ်ဒ်သိုင်
အကဲအရာဟုံခိုတ်
စုပွဲ
ဂြိုပ်ဂြိုပ်
ဇာဒိသိုင်ဟာ
လမျီုအိုတ်သွဲ
မွှော့ဥပမာက္ခာ
အရေဝ်ဇကုဟုံဟို
လိက်ပတ်နွံ
အခိုက်ကွာပွန်
ဟုံအိုတ်ဟာမန်
ဂကုမန်ဂုံအိုတ်
တန်ကျင်ကိုကပ်
ညာတ်စိစောန်ကျင်

ကွာင်လပ်ကွာင်ဏား
ရမျာင်ပိုမန်
မိင်မံင်ကိုဟာ
ချင်ပိုလွကွဟ်
ဗိုဗျဟ်မင်မွဲ
အခိုင်လီဟုံရဲ
ဇွာပ်တဲကွာ်မံင်
ခြာဟုံလအ်တိုင်ဟုံ
မွဲတောင်ချင်စိုပ် ၊

ဟိုတ်ဒ်သိုင်ဂြိုပ်
ညိဟုံဂံင်ရံင်
ပွဲသိုင်အစောန်စရဲ
ဒ်ဟိုဟ်ကာယာ
ဒ်ကျင်ကောံလုပ်
ဂေမ်လုပ်စဆီ
ချိန်လယကာယာ
ဟိုတ်ယဲသောင်ဟာ
တုပ်မံင်မန်ဟာ
ပွဲမံင်အရေဝ်ညး
ရံင်ဗိုဟုံဒး
ပွန်မွှော့ဗက်ညး
ယောန်လုပ်ကရေဝ်ညး
ဟိုတ်နုမန်ပွန်
ပွပ်ရောဟုံမာန်
ကွိုင်သျှင်ညးကို

ညိဟုံကလောင်ရံင်
မံင်မိပ်လဟိုင်
ညးဖျိတ်ဂကု
အဆက်ကောန်အဆက်စ
မန်နွံမံင်ဟာ
ဂြိုက်ဂွဲရံင်စမ်
ဇာတိသိုင်ဟုံချိုတ်
သတ်ဇိုင်ပန်ပွန်
နွံကိုအစောန်စရဲ
ဂွိုင်လီအာအာ
ဟုံဒးဗေက်မွဲ
စိုပ်ပွဲအခိုင်ဟောင်
ကာယာဇြဟတ်
ဂွိုင်လီရံင်ရံင်
ကွာတ်ဂွေင်
လဟိုင်မံင်ပွဲဂြိုပ်
ဖျုန်ဇာတိသိုင်ပွန်

ဥပမာဏံက္ခာ
နွံကျင်မွဲအခိုင်
သရဲပွာန်ကို
ယောန်ကျင်ကွာ်မံင်
သွသတြပွန်
ဒွဲလီရံင်ရံင်
ဟိုတ်ဟုံညိသာ
ဒ်လီအိုတ်ဂကု
နွံမံင်သိုန်နန်
ချင်မန်တြေတြဟ်
အခိုက်ကွာလီ
ဂြိုက်မန်ပလောံမန်
မန်ဟာဗိုက်ဂြိုက်
သိုင်သာဝဠ
စိုတ်သွေဟ်ဂကုမန်

အဲကျင်နုလီ
ပွဲသိုင်ဂကုညး
ညိရောဟုံချပ်
ဟုံနွံကိုမန်
ပွဲအကြာဂွးတိ
သော်ဆဝင်ရမန် ၊
ဟိုတ်ဒ်သိုင်ဂြိုပ်
တန်ကြန်သွပ်တဲ
အဲကျဲပွဲဂြိုပ်
တးပါသတြ
သွေကိုအန္တရဲ
ပွဲတောင်ချိန်လျ
ဟုံထတ်ဗိုက္ခာ
နွံမံင်သိုသွ
ပွဲတောင်ကျီကျေင်
ဟုံဒးဗေက်မွဲ
ဇကုနွံဒွဲ ၊
တုပ်မံင်မန်ဟာ
လဟိုင်ပွဲအစောန်စရဲ
သိုကိုသိုင်မန်
ညးရံင်ကျော်ဂေါင်
တန်မံင်သွပ်တဲ
ဗေက်မံင်မန်လျှိုန်
ပါခြာကျင်ဆီ
ကြစာပါဂိုင်
ဒးယောန်လုပ်ချင်သေံ
ညးလုပ်ဏာအိုတ်
သိုကိုလိက်ပတ်
ယောန်လုပ်ကေတ်ဏာ
ညးထိုက်ထေင်ကေတ်ဒ်ဗွာ
သျှင်တဲသပ်စေံ
ကောန်ကျင်ညိသာအိုတ်ညိ ။

မူရ်အာ

မိဿဟဲကဏ္ဍာပိုတံစိုပ်ကျင်အခိုင်ဂုံပါပါ၊ ဂုံလုတ်ပရေင်
ဝင်မန် မွဲဝါပွန်ရ၊အခေါင်ဗိုဏ်ဂုံ သွက်မန်ပိုတံခေံဟံလောဲသွာ
ကွဲကွဲရ၊ ပွဲလွှဲအခေါင်မဂုံလင်ဏံ ဓိုန်ရမ်ဂုံပွိုန်ထွေးကိုပရူ
ဝင်မန်ဒယံတံ မဟံကိုဝင်မန် ချင်ဟံသာဝတီတံကိုလေဝ် ဟိုတ်နူ
ဝင်ချင်သုဝဏ္ဏဘုမ် ဒှ်ဝင်တြဲတြဟ်အာယုက် လံလောန်ကို၊
မန်ပိုတံမွဲမဂုံဂုံလုတ်မုံ တီညာတ်လင်အောန်ကိုတု ဒးချူပါပါ
ပွိုန်ထွေးကိုကွာရ၊ ဝင်သုဝဏ္ဏဘုမ်ဂုံ လွိုဟ်သိုင်ပိုင်ပြီချင်လေဝ်ဂှ်
ဝင်လေဝ်ဂှ်တံ ပွဲမဗွဲထေက်ကြိုက်၊ ဟိုတ်နူ အခိုင်အောန်ဒိုင်တု
ဒးရဲဗ်ဒုဟ်ပွိုတ် တင်အဓိက ထေက်ကိုဒးတီ ထေက်ကိုဒးစုတ်
သမ္ဘိတံရ၊ ဒးချူဏာမွဲတန်တုမွဲတန်ပွန်ဗိုဏ်ဏံ မိက်ဂုံအာတ်

ဗိုဏ်ပြီချင်မန်ပုတ်တံလဝ်ပွဲကျင်ချင်သုဝဏ္ဏဘုမ် ဓိုတ် BC 400 တံ

လွိုဟ်သိုင် ၁၇/ အတိုင်ကွပ်တဲကျင်တေံ ပွဲသာသွာ
၅၀၇ BC 37 ဂုံသိုင်မဟာဘဒြရာဇာစုတိအာတု သိုင်အနုဝရ
ရာဇာ ကောံဂွံကျ်အနုလာဒေဝီ ထပ်ပကင်ရင် ပိုင်ပြီအာပွန်ရ၊
သိုင်ပွဲလေဝ်ဂုံရေင်ကျင်လင် ပရေင်ကိုင်ကာ ပွဲမဇ္ဇောကိုဒြဟတ်ကို
နူကိုတတိယသံဂါယန ပေင်ကွမ်(၁၀၀)သွာံတုဂှ် ညံင်ရံဝတ်
ဇုဇဗလဇကု ကျောန်ကျင်လင် ပွဲသာသွာ ၅၂၆ BC 8 ဂုံ
သိုင်သုသ္မုပ္ပိသ္မုကို အာတုမန် မဟာထေရ်သောမဒတ္တတု
ဘိက်နိမန်နင်တီလပိုန် သင်မန် အလုံဒေသရးအာဏာစက်
သုဝဏ္ဏဘုမ် ကိုပွိုန်စတုတ္ထ သံဂါယနသွတ် မွဲဝါပွန်ရ၊

ပွဲလက်ထက်သိုင်ဂုံ ဂကူဂလာရှေသိုဘာသာဟိန္ဒူ၊ဂမ္ဘိုင်
စန်ဒက်ကေတ်တိုရးစမ္ပ (ဗီယေတ်နာမ်သျှင်ကျာ)ကမ္ဘင်ဒီယာတု
ပွန်ချင်ပုနာန်ရ၊ ဟိုတ်နူဟိုတ်ဏံတု ဘာသာဟိန္ဒူဂုံကျင်ဒွဲ
ပွဲဒေသဗွဲက မှေင်ဇုဇု(ဇုဇုမာ)ဟံသာဂိရိတံရ သိုင်မန်တံလေဝ်
စန်ကျင်ခိုင် ကိုဗုဒ္ဓဘာသာကိုရ၊ပွဲခေတ်ဏံဂှ် ဒှ်ခေတ်ပရေင်ပိုန်ဒြပ်
ကုသွံရာန်ဗိုက် ကျောံစုညးသ္မံတု ကောန်ချင်မူး အိန္ဒိယမွဲခရ်
ဟံသေင် မဟံကိုကု အာရာပ်တံလေဝ် ကျင်ကုသွံရာန်ဗိုက်ကိုရ၊

ချင်မန်မဟံကိုလျှင် ဖါသီ တိုက်ဂလာ ဝါခရူ ချင်သုန်
(ဗိက်)တကအံခါ (တာကွပ) သုဝဏ္ဏဘုမ် သဗိုတ်ဒှ်ကျင်
သွေဟ်ကျင်ကွင် ဗိုညးကိုညး ကုသွံရာန်ဗိုက်အိုတ်ရ၊ မဟံကို
ဂကူယာဝ(ဇုဝါ-ဂျာဝါ) ဂကူစမ္ပ၊ ဂကူဗဗ္ဗးဂကူ အာရာပ်
တံလေဝ်ထွေးဟိုတ်ကို ပရေင်ပိုန်ဒြပ်တု ဖျေံကျင်ဒွဲခိုင်အကြာ
တိသုန်မန် အာဏာစက်သုဝဏ္ဏဘုမ်တံကိုရ၊ ဒွာနုဂကူဂမ္ဘိုင်နှံရ
ကျင်ဂှ်တု ကွတ်ပညာကွတ်တံမန် ပိုကျင်လေဝ်ဂှ်တံတံတြး
အာချင်သ္မာင် လေဝ်ဂှ် ယေန်သ္မာင်အခိုက်ကွာလေဝ် နှံရကျင်
ပရိုင်သဗိုင်ချင်မန် ဒယံတံ မံက်ပြာကတ်ကျင်ကို ချင်မျှံဒြဟတ်
တံ နွံဗိုက်ကျင်ကိုချင်မန် ညံင်ရံချင်ထပ်မွဲကိုရ၊ ရံင်ကိုဟိုတ်
သံဏံတု ချင်သုဝဏ္ဏဘုမ် ယေန်သ္မာင် ဂုံနှံရကျင် ညးတုဟ်
ဂုံညံင်ပိုင်ပြီအုပ်ဗုပ်တံဂှ် ဟိုတ်နူပရေင် ပိုန်ဒြပ်ရေင် ဟိုက်ထေက်ရ၊

လက်ထက်ဂုံ ဂုံသ္မူးဇုးလင်သာသွာတု ဖျေံလင်ဗိုပြင်
သွက်သောံ ပွန်သာသွာချင်မူးနွံတု သိုင်ရဲဗ်ခမ်သင်မန် ပွဲမဂှ်
ကိုအာပွန် သာသွာချင်သ္မာင်ရ၊ ပွဲဂှ်မှာထေရ် အရိယပုတ္တလေဝ်
ရှေ တာလျိုင်ပွန်သာသွာ ပွဲချင်တီဗက်ကိုရ၊ အတိုင်လိမ်ဝင်မန်
(ဝင်ချင်သုဝဏ္ဏဘုမ် တက်တြးလင် နူကောံလိမ်ပတ်မန် ကောံ
ယေန်သ္မာင်ဘုဒ္ဓဘာသာ အလုံဒေသရးမန်ချူလင်ကို၊

အာချူ ဝင်မန် ပွဲမဂှ်ချူလင်ကိုနီသံတုဗ္ဗး) လက်ထက်
ဂုံ ယေရုဗုလ်မဒ်အဓိက ပထမမူလဘာသာ သင်ခြေတ် (ခရိတ်

ထက် သိုင်ဝံ့ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ ဒီးဒုင်ယျက်ထဲကိုဟိန္ဒူ၊ ဗြဟ္မဏတံ ဗွဲမၤဂြိုက်ကိုရ၊ သိုင်သီရိဂုတ္တယရာဇာဝံ့ ဂွံအာယုက် ၄၃ သွံာ် နှိသိုင် ဟွံရင်ချင် ၃၃ သွံာ်တဲ ပွဲသာသွာ ၅၉၃ (AD 49) စိုပ်အာယုက် ၇၆ စုတိအာသွံာ်ပွန်ရ၊

၁၉/ နှိတဲ ပွဲသွံာ်ပွန် သိုင်ဥရုဏ္ဏကရာဇာ ကောံ ဂွံကျာ် ဗန္ဓုဝတီဒေဝီ ဆက်ပိုင်ပြီအာပွန်ရ၊ သိုင်ဝံ့ ဟိုတ်နူပိုင်ပြီချင် ချိန်ချောတ်လဇောတ်လမောင် သျှိုက်ဆာန်ညးချင်ကွာန်တဲ ဂကူပျူတံဟွံနုတ်သနူ မာန်အာရ၊ မန်ညွတ်သွပ်ကျာ် ကိုညွတ် သျှိုက်ကျာ် အဆက်စပိုတ်ကျင်၊ ပွဲအာဏာစက် သုဝဏ္ဏဘုမ်ဝံ့ ဂကူတုတ်ကျင်ဟွံနုတ် နှိကုပ်ကွာ်အိုတ်ကို လိက်ဝင်မန်ဟိုလပ်ရ၊ လက်ထက်သိုင်ဝံ့ ပွဲချင်အိန္ဒိယတေံ သိုင်သက္ကရာဇာ ကုတ်ကွေံ သက္ကရာဇ်သာသွာ နူ ၆၂၂ စရိဟ်နူ ၁ ၊ ဆဂးချင်သုဝဏ္ဏဘုမ် ရိဟ်အာအတိုင်တြိဂုံရ၊ သိုင်ဝံ့ ဂွံအာယုက် ၅၆ နှိသိုင် ပိုင်ချင် ၃၃ သွံာ် ပွဲသာသွာ ၆၂၆ (AD 82) စိုပ်အာယုက် ၈၉ ကို စုတိအာပွန်ရ၊

၂၀/ မွဲအဆက်ပွန်သိုင်ယုဂန္ဓရာဇာကောံဂွံကျာ် သီကီလဒေဝီ ထပ်ပကင်ရင်အာပွန်ရ၊ အခိုင်ကို စိုပ်အခိုင်ပတိုန် သံဂါယနသုတ်တဲ ထပ်ပတိုန်ပဉ္စမသံဂါယန ပဠေပ်ပဠေတ် သာသွာပွန်ရ၊ မှာထေရ်သွတ္တိပိဋကိ မှာထေရ်မနတိဿ၊ သိုင်ဝံ့ ဂွံအာယုက် ၁၉ သွံာ်နှိသိုင်၊ ပိုင်ချင် ၃၁ သွံာ် ပွဲသာသွာ

၆၅၇ (AD 113) စိုပ်အာယုက် ၅၀ ကို စုတိအာသွံာ်ရ၊

၂၁/ နှိတဲ သိုင်သုနန္ဒရာဇာ ကောံဂွံကျာ်သုနန္ဒဒေဝီ ဆက်ပိုင်ပြီအာပွန်ရ၊ လက်ထက်သိုင်ဝံ့ ပရေင်တောင်တုတ် စုတ်သမ္ဘိ လပ်ဟံ့မွဲကွေံကွေံရ၊ သိုင်ဝံ့ ဂွံအာယုက် ၂၀ သွံာ် နှိသိုင်ပိုင်ချင် ၁၀ သွံာ်တဲ သာသွာ ၆၆၇ (AD 123) စိုပ်အာယုက် ၃၀ ကို စုတိအာပွန်ရ၊

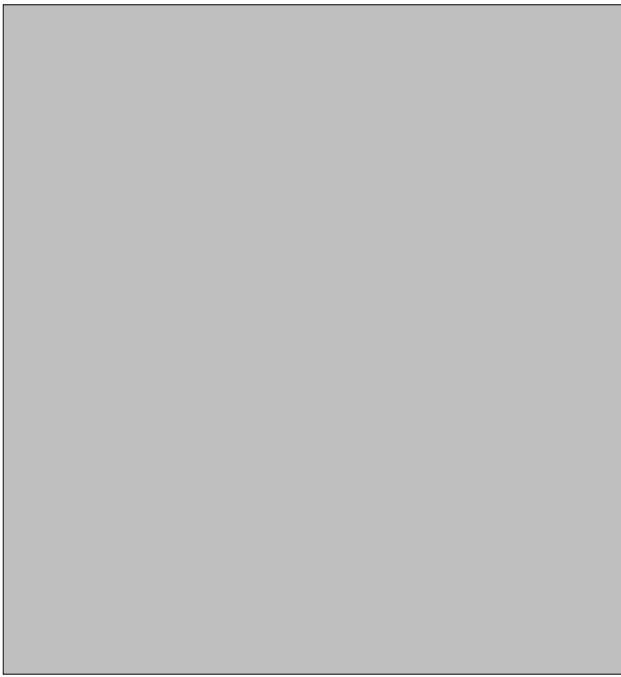
၂၂/ နှိ သိုင်ဗြဟ္မဒတ္တရာဇာ ကောံဂွံကျာ်အစလဒေဝီ ထပ်ပိုင်ပြီအာပွန်ရ၊ လက်ထက်သိုင်ဝံ့ ဗွဲတောင်ကို ပရေင်ပိုန်ဗြပ် တတက်ကွေံကွေံရ၊ ချင်မဟံ့ကိုသဇီ၊ ဝါရု၊ ထွဲ၊ ချင်သုန်(ဖိက်) ချင်ကရပ်စီ(ကရ) ချင်တကအိဓါတံကို နှိသွေဟ်ဖျာဇွော် သွံရန်ပတိတ်ကပေါတ် မဟံ့ကိုထပ်၊ ထစိုတ်ပြ်၊ ထွဲ၊ ဇရီ၊ စေဟ်၊ ထိုက်ချန်သွဲ၊ ထိုက်မြမောင်ဂြိုက်ဂြင်တရ၊ ဟိုတ်နူနှိသွေဟ် ဖျာတဲ လျှိုဇုဒီကိုတု ပဠေပ်ဂြိုက်ကိုတု လျှိုပါ ဗြကျာ် လျှိုပါဒမ္ပပွဲ စီတဲ ဇုဒီပွဲချင်မန်အိုတ်ရ၊ အခိုင်ကို မန်တံလောင် ယေန်သွာင် ပြဝေဏီ ပြင်ကျင်ဂြိုက်ကိုရ၊ ကွတ်မဟံ့ကိုပုတ်ဂွတ်ရုပ်နာနာသတ် ကွောန် ကျင်ဂြိုက် ချူသမ္ဘိလပ်ပွဲဝင်မန်ချင်သုဝဏ္ဏဘုမ်ရ၊ သိုင်ဝံ့ဂွံအာ ယုက် ၂၃ နှိသိုင်၊ ပိုင်ချင် ၂၇ သွံာ်တဲ သာသွာ ၆၉၇ (AD 150) စိုပ်အာယုက် ၄၅ ကို စုတိအာသွံာ်ရ၊

၂၃/ နှိ သိုင်ပုညရာဇာ ကောံဂွံကျာ်ဓနဘောဂဒေဝီ ဆက်ပိုင်ပြီအာပွန်ရ သိုင်ဝံ့ ဂွံအာယုက် ၃၅ နှိသိုင်၊ ပိုင်ချင် ၁၀ သွံာ်တဲ သာသွာ ၇၀၄ (AD 160) စိုပ်အာယုက် ၄၅ ကို စုတိအာပွန်ရ၊

၂၄/ နှိ သာသွာ ၇၀၄ (AD 160)ကို သိုင်ကရဝိက ရာဇာကောံဂွံကျာ်စိတ္တာဒေဝီ ဆက်ပကင်ရင်အာပွန်ရ၊ လက်ထက်သိုင်ဝံ့ အတိုင်ဝင်ချူလပ်မွဲး နိမိတ်ဇွော်ကျိန် ဓာင်ဂမ္ဘိုင်ထအုဂြအခိုင်သပ်တဲ ပျိုလပ်ပိတုကို သိုင်ကိုဂွံကျာ် နှိညးသျှိုက်မျိုက်ကွတ်သုဓမ္မ ဗွဲမလောန်ကိုရ၊ သိုင်ဝံ့ ဂွံအာယုက် ၃၅ နှိသိုင်၊ ပိုင်ပြီချင် ၁၅ သွံာ်တဲ သာသွာ ၇၁၉ (AD 175) စိုပ်အာယုက် ၅၀ ကို စုတိအာရောင်၊

၂၅/ မွဲအဆက်ခပ် သိုင်ပူရောဓိတရာဇာ (ပုညဓိတ ရာဇာ) ကောံဂွံကျာ်ဘဒ္ဒဒေဝီထပ်ပကင်ရင်အာပွန်ရ၊ လက်ထက် သိုင်ဝံ့ လေပ်ပရေင်တောင်တုတ် ဟံ့မွဲကွေံကွေံရ၊ သိုင်ဝံ့နှိသိုင် အာယုက် ၂၅ သွံာ် ပိုင်ချင် ၃ သွံာ်တဲ သာသွာ ၇၂၂ (AD 178) အာယုက် ၂၈သွံာ်ကို စုတိအာပွန်ရောင်။

စိုတ်ပလေပ်ပလေတ်မွဲ

စိုတ်ပလေပ်ပလေတ်မွဲ

(၁) ညးမွဲကောံညးမွဲဟံံမွဲကိုပွမစင်တက်ထွက် ပျံပျံဂစိုတ်ကေတ်မာန်ညးညွံ ၊

(၂) ညးမွဲကောံညးမွဲရပ်ဂွန်ညးညွံ ဒးဒုင်ကေတ် ဗြေတ်ဒုင်ဒုင် ၊ ပွမဟိုဂလာန်ဍုတ်ကြောံနွံကို ရှိုကျက်သြို ညးဟိုဂးစ ဟိုအရေပ်ဍုတ်ကေတ်ထွက် သွပ် တိတ်နုပင်ကိုရ ၊

(၃) ညးမွဲကောံညးမွဲနွံကိုခပ်ဒုင်ဒုင် ခပ်သွံသွံ သျှိုက်ဆာန်ညးညွံ ဟံံမွဲကိုသွပ်စိုတ်ဝံ ဟိုတ်နုပို ဂွံဒုင်ဒုင် သီခွေပ် မင်မွဲလပ်မွဲမွဲဒုတ် ဒိုကိုထက်ကောန်ထက်စ ကောန်ဂကူပို ဟံံမွဲကိုဝိဝဲဘဲပရိုက်နာနာတု ဂွံဒုင်စပိုန် တသိုက်ဒိုက်ကပ်လိုက်လိုလေပ်ရ ၊ ဣဝံ ‘ကျေပ်ပိုတ်တု ပိုကျိုက်ကျပ်လေပ်’ ဟိုဂးစရ ၊

ဟိုတ်ဂရ ပိုကောန်ဂကူတံ တီကေတ်စိုတ်ခိုတ် စိုတ်ပရေံ ဓါပြကာတေံတု စိုတ်ပရေံပိုဝေပ်ပါ ကွဲတု

စိုတ်ခိုတ်ဂံ ဇကုညး ညးမင်မွဲ ဇကုအဲ အဲမင်မွဲမွဲ ပိုလွထွဲ ဒုတ်မွဲတေံပရေံ မွဲတ်ဏံခိုတ်တု မွဲတ်ခိုတ်နွံ မွဲတ်ပရေံနွံ ဂံ ဒုင်ဓမ္မတာရ ၊ ပိုညးနွံပိုက်မိက်ဂွံခိုတ်တံဂံ (၁၂) ကာယ စိုတ် ၁၂စိုတ် မနောစိုတ် ဟိုတ်နုစိုတ်ပိပြကာဏံတု ပိုဒးလဝဲလံလံမင်ဂံ စိုတ်ဏံတုဏံပိုတ်ဂိုတ်ဂစာန်လွီပရာ မင်မွဲအာရစိုတ် ၊

ခပ်သွံ

ပိုလွင်ညာတ်မင်ညးအာဂတပူတရသုးတု ပိုဟံံ ဆိုတ်ခိုတ်ဗက်နကိုဒြဟတ် စိုတ် ကာယ ပြပ်ရတ်တံမွဲ ညးအာဂတပူတရတ်လေပ် ညးတံမွဲခပ်ဂိုတ်ဂစာန်သွက် ကမ္ဘာန် ကွေန်ဇွေန်မောင် တိုန်အာဟံံသေင်ရ တာလျိုင်ဂကူဟိုဂံ ပိုကောန်ဂကူတံညးဗက်လက္ခရလေပ် ကိုဒြဟတ်ဒးခိုတ်ခိုတ် ညးအာဂတေံလေပ်ဒးကျိဟ် ဒုညင်ဒုတ်မွဲစာန်ဗန်လပ်ညးညွံတု ချေန်ဗတ်ခိုင်ကျိက် ကျိုင်ပွဲကိုဂကူပိုရ ၊

ကျိပ်သြိုပ်

ဟံံမွဲကိုဂိယဲမွဲသတ် ညာတ်ဒုတ်တုဇုထေံဟံံ ထေက်ရ တုဏံအာဟံံဂွံဏီမွဲ တုယးဂတေံ ပိုဆက်အာဟံံညး ခပ်ပရေံ ခပ်ခိုတ်ဂံ ဒုင်ဓမ္မတာတု ပရေံနွံလွဗျာံစိုတ်တု ခပ်ခိုတ် အလံဂကူပိုညင်ဂွံဒုး ကေတ်ခပ်ပရေံမာန်ဂံ ဒးဂစာန်စွံဒဲနဲကဲညာဏံပညာ ခပ်လွီတု ဒးကွေန်ဒိုကိုလွီတ်လမျိုဂံ ဒုင်ဝတ်ဂုန်မိမ ပို ညးခပ်ပိုတ်လပ်ပိုရ ၊ တင်ဂုန်ဗွဲမလောန်ရအံ ၊

ခပ်ဟိုတ်ဖိုလ် စိုတ်ပိ

ဂကူမန်ပို နွံစိုတ်ဓာတ် ဂကူဇကုမိက်ဂွံဇွေန်မောင် ညင်ရဂကူညးတုဟ်ကိုဂံ ဇွာပ်ကောန်ဂကူမန်ပို နွံပိုက်စိုတ်သိုညးဗဒိုတ်ရ ဆဂးဗိုညးတမ္ဘာတေံဟိုဂးစ (ကျေပ်တီမင်ဖိုဟ် ပိုတံကျိုင်ဟံံလေပ်တု) ကျိုင်ဟံံလေပ်မွဲ

ဓါပြကာဂ် နွံဟိုတ်ခွံပိပြကာရ
(၁) ကာယပိုဒ္ဒာဲ
ထေက်ကိုပိုဒ္ဒာဲဟိုတ်ဒြဟတ် ဒ္ဒာဲ
ဟံ့ထေက်ကိုပိုဒ္ဒာဲဟိုတ်ဒြဟတ်
(၂) အရေပ်ပို ဒ္ဒာဲ
ထေက်ကိုဂပ်ဒးဟို ဒ္ဒာဲဟံ့
ထေက်ကိုဂပ်ဟံ့ဒးဟို
(၃) စိုတ်ပို ဒ္ဒာဲထေက်ကို
ဒးကြံင်မိုဟ် ဒ္ဒာဲဟံ့ထေက်ကို
ဒးကြံင်မိုဟ်
စိုတ်ပိုဏံ ယပ်ရပလေပ်
ပလေတ်ဟံ့လေပ်မွဲ စိုတ်ပလို
ပလပ်လုပ်ကိုဒြဟတ် ကိုကုပိုတဲ
ဒ်ကွဉ်ခေ် ကလေင်ပွဲကိုကုပိုရ

စိုတ်ပလိုပလပ်မွဲ

(က) ညးမွဲကောံညးမွဲ
ဟံ့ကိုခေ်ဗွာရဏာတဲ ပုဗ္ဗဗု
ဇလူဇုင်တက်ထွက်ပျဲပျာ်ဂစိုတ်
ဂယိုင် ကေတ်မာန် ညးသကံ
(ခ) ညးမွဲကောံညးမွဲ
ခစုက်ခစိုကေတ်မာန် ဟိုဂလာန်
ကယျာန်ညွာတ်မြဟ် ဟံ့မွဲကို
ခေ်မိုဒ်ညးညွံ
(ဂ) ညးမွဲကောံညးမွဲ

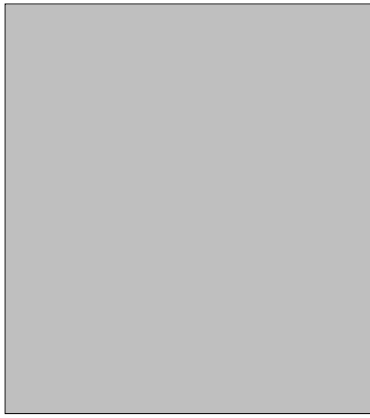
ဂံ့ကျေပ်ဂ် ဖြိုင်သန်ကွံရ ကလောတ်
ဇဏံ လေပ်တုပ်တံင်ရသက်ဂိုရ ဇာပ်ကောန်
ဂကူမန်ပိုဂ် ဂကူဇကုမိက်ဂံ့ကိုဇွေ်မောပ်မံင်ဖိုဟ် ဗိုဂကူ
ဂံ့ဇွေ်မောပ်ဂ် ညးမွဲကောံညးမွဲ ဗိုလိုပိုဒးစံ့စိုတ်ညးညွံ
ပိုတံ စံ့စိုတ်ညးညွံဟံ့လေပ်မွဲ ဂကူပိုဂံ့ဇွေ်မောပ်ဂ်
ဖြိုင်သန်ကွံရ

ဟံ့ဗျီဗျာပ်ကိုခေ်သျှိုက်ဆာန် ဟံ့မင်မွဲခေ်အေင်ဒုင်ညးညွံတဲ
ဟံ့ဆာန်ဍုညးညွံ စိုတ်ဝံ ပိုကောန်ဂကူတံ
ယပ်ရဗက်အလိုက်ခေ်မွဲ ထက်ကောန်
ထက်စဂကူပိုလေင်ရေင် ၊

ဣဝံ ကျေပ်တိုဒိုင်ဖိုဟ် ပိုကျိုလ်ဟံ့လေပ် ဟိုဂးရ ၊

ဂကူပိုတံဂံ့ဇွေ်မောပ် ကောံ ဟံ့ဂံ့ဇွေ်မောပ်

ครอบครัว “เล็กสู” กับ การรักษาภาษาของชาติพันธุ์

ก่อนที่จะกล่าวถึงครอบครัว “เล็กสู” ต้องขอขอบคุณ
อาจารย์อำเภอไพ มัชฌมาน จากอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
ที่กรุณาส่งข้อมูลและเรียบเรียงมาให้ คอลัมน์นี้ต้องการแนะนำ
คนดีศรีรามัญในทุกชุมชนมอญให้ท่านผู้อ่านได้รู้จัก แต่ก็มีข้อจำกัด
เกี่ยวกับระยะเวลา จึงต้องขอความร่วมมือจากชุมชนมอญทุก

แห่ง ได้โปรดแนะนำและส่งข้อมูลคนดีศรีรามัญในชุมชนของ
ท่านมาเสนอให้เป็นที่รู้จัก ซึ่งสามารถส่งข้อมูลเป็นบทสัมภาษณ์
เทปบันทึกเสียง ภาพถ่าย หรือ อาจจะเรียบเรียงพร้อมตีพิมพ์ ส่ง
ไปตามที่อยู่บ้านเลขที่ ๓๔/๖ หมู่ ๓ ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรสาคร หรือ e-mail : bao_noed@hotmail.com

คนดีศรีรามัญฉบับนี้อาจารย์อำเภอไพได้พาท่านผู้อ่านไปรู้จัก
กับครอบครัว “เล็กสู” ณ บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ ๑๐ บ้านโพธิ์หรือ
กวานสัว (กวานคู่) ตำบลคันทวยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
เป็นครอบครัวของคุณพ่ออ่อน คุณแม่เนย เล็กสู พร้อมด้วยลูก
ๆ ทั้ง ๖ คน ถึงแม้ว่าวันนี้คุณพ่ออ่อนและคุณแม่เนยได้จากลูก
ๆ ไปแล้ว ท่านยังได้ประทับความทรงจำเรื่องชาติพันธุ์ไว้อย่าง
ไม่รู้ลืม “เกียะการโปย โปยเตียะเลียะวี” (ဂီယု ဝိဇ္ဇာဝိ)
แปลว่า “ชนชาติเรา เราต้องรักษา” เป็นคำพูดที่ท่านยังฝังไว้ใน
ดวงใจของลูก ๆ ตลอดมา

คุณพ่ออ่อนนั้นเป็นผู้ที่เชิดชวนชาวมอญบ้านโป่งให้เป็น
สมาชิกของ สมาคมไทยรามัญ เพื่อต้องการให้ชาวมอญรวมกัน
เป็นปึกแผ่น มีความรักความสามัคคี มีความผูกพันกันอย่าง
เหนียวแน่น ให้มีจิตสำนึกในความเป็นมอญ ให้อนุรักษภาษา
วัฒนธรรม ประเพณี และให้ได้ร่วมกิจกรรม พบปะสังสรรค์กัน
กับชาวมอญในจังหวัดอื่นๆ ชาวมอญบ้านโป่งแทบทุกครัวเรือน
จึงเป็นสมาชิกของสมาคมไทยรามัญ

อวยวณอวณ อาจารย์เกษรและสามี

อริณันท์ พิสมบัติ พี่สาวอาจารย์เกษร กับอะมอตน
หลานชาย ลูกของกิตติพัฒน์

ด้วยคำสอนและการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ความเป็นชาติพันธุ์มอญ “เกียะการโปย โปยเทียะเลี้ยะวี” ของคุณพ่ออ๋องและคุณแม่เนย ทำให้ลูก ๆ เกิดการเรียนรู้และซึมซับความเป็นมอญไว้อย่างเข้มข้นทั้งภาษา วัฒนธรรม และประเพณี ลูก ๆ มีชื่อทั้งภาษามอญและภาษาไทย ทำให้บ้านใกล้เคียงและผู้คนในชุมชนเฝ้าอย่างด้วย เช่น ตั้งชื่อภาษาไทยว่า “สมบัติ” ชื่อภาษามอญ คือ “ซั๊กปอน” (ဝိဇ္ဇာဝိဇ္ဇာ) ส่วนคนที่ชื่อภาษาไทยว่า “เกษร” ชื่อภาษามอญ “ดงซอน” (သုတသုတ) เป็นต้น

ลูก ๆ ทุกคนมีความภูมิใจในความเป็นมอญ พูดภาษามอญทั้งในบ้านและที่สาธารณะทั่วไป รวมทั้งอนุรักษ์วิถีชีวิตความเป็นมอญไว้ทุกด้าน แม้รับราชการเป็นครู เป็นนายอำเภอ ก็ยังคงยึดมั่นคำสอนมาโดยตลอด

อาจารย์เกษร หรือ อาจาดงซอน (အာသုသုတ) เป็นลูกคนสุดท้องของคุณพ่ออ๋องคุณแม่เนย รับราชการครู มีลูกชายสองคน จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งคู่ ซึ่งนับเป็นรุ่นหลาน หรือยุคที่ ๓ (generation 3) ของครอบครัวนี้ พูดภาษามอญได้คล่องแคล่ว เพราะใช้ภาษามอญในชีวิตประจำวัน แม้ไปทำงานในต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ เมื่อโทรศัพท์ พูดกับคนในครอบครัวก็จะใช้ภาษามอญ

อาจารย์เกษรได้อบรมเลี้ยงดูลูก ๆ โดยยึดถือสุภาษิตมอญเน้นแนวทางตามคุณพ่ออ๋องและคุณแม่เนยได้แก่ “ซานโกน เตียะกอโกลอนกะโลน” (ဆာန်ကော့ဒီးကိုကော့ကော့) คือ “รักลูกต้องให้ทำงาน” เพราะการทำงานทำให้

คนเรามีคุณค่า ได้เรียนรู้จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน นำไปสู่จุดหมายปลายทางแห่งความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้า สามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นคนแข็งแกร่งไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีความซื่อสัตย์ในการดำรงชีวิต ยังมีคำสอนของคุณพ่ออ๋องคุณแม่เนยซึ่งตอกย้ำให้ทำแต่ความดีไม่เบียดเบียน ไม่เอาเปรียบ ไม่รังแก หากพบลูก ๆ ทำไม่ดีท่านจะพูดทุกครั้งว่า “ปะปะเตี้ยะฮะรัมปาบ” (လုပ်ပေးသနားပါ) คือ “อย่าทำ ต้องรับบาป” เช่น ติแม่ เกรเพื่อน เก็บผลไม้ของผู้อื่นโดยมิได้รับอนุญาต ท่านสอนให้เชื่อกฎแห่งกรรม ทำอย่างไรจะได้รับผลเช่นนั้น ทำให้ลูก ๆ กลัวเกรง คำสอนนี้ได้สืบทอดถึงรุ่นหลาน ซึ่งความเชื่อเช่นนี้ก็มีอยู่ในคนมอญแทบทุกครัวเรือน

ก่อนจบการสัมภาษณ์ อาจารย์เกษรได้บอกว่า ตอนนี้ มีหลานแล้ว ได้ตั้งใจอย่างแน่วแน่จะให้หลานพูดมอญให้ได้ และคงไม่ผิดหวังอย่างแน่นอนเพราะหลานอยู่ในครอบครัวที่พูดภาษามอญ ซึมซับทุกวัน ๆ และได้ขอร้องไปยังครอบครัวที่มีเชื้อสายมอญ แต่พูดมอญไม่ได้ขอให้กลับมาใช้ภาษามอญกัน ในครอบครัว เชื่อว่าในไม่ช้าเขาเหล่านั้นก็จะพูดได้คล่อง เพราะภาษาเป็นวิชาทักษะ ต้องฝึกกันบ่อย ๆ จึงบังเกิดผล ขอให้ช่วยกันอนุรักษ์ภาษาของชาติพันธุ์ไว้ให้คงอยู่ยาวนาน ภาษาเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นที่บ่งบอกความเป็นชาติพันธุ์หากภาษาล่มสลายไป ชาติพันธุ์ก็ล่มสลายไปด้วยอย่างแน่นอน

นายอำเภอทวีป เล็กสุ (คนนั่งใส่ธง พาดผ้าขาวม้า
ขณะทำบุญตักบาตรที่วัดโพธิ์ วาจิ)

อาจารย์เกษรได้ทิ้งท้ายไว้ว่า ภาษามอญมีลักษณะคล้ายภาษาอังกฤษหลายอย่าง ผู้ที่พูดภาษามอญได้ จะพูดภาษาอังกฤษได้อย่างชัดเจน พยัญชนะภาษาอังกฤษมีเสียงก้องกับไม่ก้อง ภาษามอญก็มีเช่นเดียวกัน ระดับเสียงภาษาของภาษามอญมักเท่ากับภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษไม่มีวรรณยุกต์ภาษามอญก็มีเช่นกัน ประโยคคำถามที่ตอบ Yes หรือ No มีเสียงท้ายสูง ในภาษามอญก็เช่นกัน แม้แต่ตัวควบกล้ำหากพูดไม่ชัดจะทำให้ความหมายเปลี่ยนภาษามอญและภาษาอังกฤษก็เป็นเช่นนั้น ฉะนั้นคนที่พูดภาษามอญได้ จะทำให้พูดภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาของโลกได้อย่างชัดเจน

ยุคนี้ใครๆ มักจะพูดว่าเป็นยุคโลกาภิวัตน์ ยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน กระแสยุคนี้รุนแรง มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนทุกชาติพันธุ์โดยเฉพาะทางด้านภาษา ซึ่งก็เป็นความจริง แต่เราไม่ใช่เหยื่อ ถ้าเรารู้จักปรับตัวให้เข้ากับยุค อะไรดีก็รับไว้ อะไรไม่ดีก็ไม่รับ การปรับตัวให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ดี เป็นความก้าวหน้าเราต้องตามให้ทัน แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องไม่ลืมว่าเราคือใครมีหน้าที่ มีบทบาท

กิตติพัฒน์ กับลูกชายชื่อ กอไผ่ (อะมอดูน)
ลูกและหลานชายของอาจารย์เกษร

หอพระไตรปิฎกกลางน้ำ วัดโพธิ์โสภาราม

ต้องทำอะไร เราคนไทยเชื้อสายมอญเรารักในหลวง รักแผ่นดินไทย ทำประโยชน์ให้สังคมประเทศชาติ และพระศาสนา และต้องอนุรักษ์ความเป็นมอญ “เกียะกาบโปย โปยเตยะเลยะวี”

ชาติพันธุ์ของเรามีอยู่ทั้งสองแผ่นดินทั้งในแผ่นดินมอญและในแผ่นดินไทยเราต้องรักษาไว้ให้วิญญาณบรรพชนได้ชื่นชมลูกหลาน ไม่ต้องเป็นห่วงการล่มสลายของชาติพันธุ์มอญ ท่านจะได้มีความสุขอยู่ในสรวงสวรรค์ตลอดไป

จ (แห่น้ะ) - ตะกร้า, กระบุง
อ (บา) - สอง

ความหมาย หัวเดียว เทนกระบุงสองใบ

คติคำสอนเป็นคำสั่งสอนที่ผู้เฒ่าผู้แก่ในแต่ละท้องถิ่นได้ยึดถือเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และสอนลูกสอนหลานให้ดำรงตนในทางที่ถูกต้องตามจารีตประเพณีของบรรพชน คติคำสอนจะแฝงไปด้วยข้อคิดที่เป็นประโยชน์ สะท้อนให้เห็นถึงคติความเชื่อ ระบบความคิด และวิถีชีวิตของกลุ่มชน ประยุกต์ใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย

จื่ออื่อ จื่ออื่อ
(ดาบเจ้าเฮ้ง เตะหนอนหมั่ว)

คำศัพท์ จื่ออื่อ (ดาบ) - หัว
อื่อ (เจ้าเฮ้ง) - สิบ
จื่ออื่อ (เตะหนอน) - ความคิด, โครงการ
อื่อ (หมั่ว) - หนึ่ง

ความหมาย สิบหัว ความคิดเดียว

สำนวนนี้เล่าต่อ ๆ กันมาว่า เป็นสำนวนที่บรรพชนมอญได้สาปแช่งลูกหลานไว้ว่าอย่าให้พวกเขาเหล่านั้น รวมตัวกันได้ แม้หากจะคิดการใดก็ตาม ก็อย่าให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ให้มีความขัดแย้งในด้านความคิดระหว่างกันตลอดไป ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคนมอญในยุคนั้นเกิดการแก่งแย่งแข่งขัน ตีกัน ต่างถือพิธีมานะเข้าหากัน เกิดความแตกแยก ขาดความสามัคคี กลมเกลียวปรองดองกัน ไร้ความเป็นเอกภาพ นำไปสู่ความสูญสิ้นชาติและแผ่นดิน ในที่สุด

จื่ออื่อ จื่ออื่อ
(ดาบหมั่ว เข่เยอแห่น้ะบา)

คำศัพท์ จื่ออื่อ (ดาบ) - หัว
อื่อ (หมั่ว) - หนึ่ง
จื่ออื่อ (เข่เยอ) - เทน

เป็นสำนวนหมายความว่าบุคคลที่กลับกลอก โฉเล ทำตนเข้าด้วยทั้งสองฝ่าย ไม่มีอุดมคติ ไร้อุดมการณ์ และจุดยืนทางไหนที่ตนได้รับประโยชน์มากกว่า ก็เอนเอียงไปทางนั้น กระบุงเป็นภาชนะสานด้วยไม้ไผ่ สำหรับใส่สิ่งของต่าง ๆ คนมอญจะไม่ถือหรือหิ้วไปเหมือนคนไทยแต่จะเทนไว้บนหัวแทน สำนวนนี้คล้ายสำนวนไทยว่า นกสองหัว และหมาสองหาง

จื่ออื่อจื่ออื่อ จื่ออื่อจื่ออื่อ
(บั้งพร้อมแห่น้ะเตาตะเมาะ ตอมเงาะแห่ม่งซอวีย)

คำศัพท์ จื่ออื่อ (บั้ง) - เรือ
จื่ออื่อ (พร้อม) - ล่ม
จื่ออื่อ (แห่น้ะเตา) - บน, ข้างบน
จื่ออื่อ (ตะเมาะ) - ภูเขา
จื่ออื่อ (ตอมเงาะ) - คนบ้า
จื่ออื่อ (แห่ม่ง) - รักษา, ดูแล, ฝ้า

ความหมาย เรือลมนบนภูเขา คนบ้ำรักษาคีล

เป็นสำนวนหมายถึง ใฝ่ฝันถึงความมั่งมี คิดคาดหรือหวังจะมีหรือจะเป็นอะไรอย่างเลิศลอย ซึ่งไม่อาจเป็นไปได้ เรือเป็นพาหนะสัญจรไปมาทางน้ำ ถ้าจะลมนก็ลมนในน้ำ และธรรมชาติจิตของคนบ้ำไม่นิ่ง (วิกุลจิต) เดียวดีเดียวร้าย ไม่สามารถจะรักษาคีลให้คงอยู่ได้ สำนวนนี้คล้ายสำนวนไทยว่า มั่งมีในใจแล่นใบบนบกและสร้างวิมานในอากาศ ดังคำกลอนว่า

ไม่ลงมือทำงานก่อการกิจ

มัวแต่คิดหลงเพื่อละเมอหา

สร้างวิมานสวยสดงดงามตา

ตื่นขึ้นมามีวิมานไหนไม่เห็นมี

๑๖๖๖๖๖๖๖ ๑๖๖๖๖๖๖๖๖๖

(กะบัวเห็ดปะกะปะกะฐะ คะมายเห็ดปะกะปะกะฐะ)

คำศัพท์	๑๖๖๖	(กะบัว) - รัง
	๖๖	(เห็ดปะกะ) - อย่า
	๖๖	(กะ) - ให้
	๖๖	(ปะกะ) - กระจัดกระจาย
	๖๖	(กะมาย) - ฟองไข่
	๖๖๖๖	(กะกะ) - แดก

ความหมาย รังอย่าให้กระจัดกระจาย ไข่อย่าให้แตก

เป็นสำนวนหมายถึง ใช้วิธีนุ่มนวลในการแก้ปัญหา กระทำอย่างละมุนละม่อม รู้จักผ่อนปรนเข้าหากันให้ค่อยๆ ทำอย่าให้เป็นการรุนแรง กระทบกระเทือนกัน รู้จักถนอมน้ำใจไม่ให้ชุ่นเคืองกัน อย่าให้ใครต้องเดือดร้อนเสียหาย นัยว่ามาจากการเคลื่อนย้ายรังนก เวลาจะย้ายรังต้องระมัดระวัง อย่าให้เกิดความเสียหายทั้งตัวรังและไข่ที่อยู่ในรัง สำนวนนี้คล้ายสำนวนไทยว่า บัวไม่ให้ช้ำน้ำไม่ให้ชุ่น ดังคำกลอนว่า

แก้ปัญหาอย่าให้ใครเสียหาย

ค่อยคลี่คลายพูดจาอย่าหักหาญ

เหมือนเด็ดบัวอย่าให้ช้ำทำธุราน

น้ำในธารอย่าให้เห็นชุ่นเป็นตม

๑๖๖๖๖๖๖๖๖๖ ๑๖๖๖๖๖๖๖๖๖

(ก่องกุดด้ากชู้ดกุดด้ากชู้ด ก่องกุดชู้ดกุดกชู้ด)

คำศัพท์ ก่อง (ก่อง) - กล้า

กชู้ (กช) - กับ, ต่อ

๖๖ (ด้ากช) - น้ำ

๖๖๖๖ (ชู้ด) - ตาย

๖๖ (ชู้) - ไม้

ความหมาย กล้ากับน้ำตายกับน้ำ กล้ากับไม้ ตายกับไม้

เป็นสำนวนหมายถึง คนที่เชี่ยวชาญด้านใดด้านหนึ่ง กลับได้รับภัยหรือความหายนะจากงานที่ตนเชี่ยวชาญนั่นเอง นัยว่าคนที่มีความเชี่ยวชาญหรือดำรงชีพอยู่กับน้ำ มักจะคิดหรือประมาณว่าตนรอบรู้เกี่ยวกับน้ำในทุกกรณี ทำให้เกิดความประมาทเลินเล่อ ได้รับภัยอันตรายจากน้ำ เช่นเดียวกับคนที่ประมาณตนว่าเก่ง กล้าเชี่ยวชาญเกี่ยวกับไม้ สุดท้ายก็ได้รับภัยจากสิ่งที่ตน คิดว่ารอบรู้หรือเชี่ยวชาญนั้นแหละ

๑๖๖๖๖๖๖๖๖๖ ๑๖๖๖๖๖๖๖๖๖

(เกอะชอเกอะชะเล็งเง็ง เกลึงเง็งหญ่กอมโลน)

คำศัพท์	๑๖๖๖	(เกอะ) - ได้
	๖๖๖๖	(ชอ) - ต่ำ
	๖๖๖๖	(ชะเล็งเง็ง) - สูง
	๖๖๖๖	(เกลึงเง็ง) - มา
	๖๖๖๖	(หญ่) - จาก
	๖๖๖๖๖๖	(กอมโลน) - การงาน

ความหมาย ได้สูงได้ต่ำ มาจากการกระทำ

เป็นสำนวนหมายถึง การที่บุคคลจะได้ดีหรือหาไม่นั้น จะเนื่องมาจากงานที่ตนกระทำ คนที่ขยันหมั่นเพียรเอาจริงเอาจังต่องานที่ทำ ย่อมจะได้รับสิ่งตอบแทนที่ดี และจะประสบความสำเร็จในสาขาอาชีพที่ตนทำนั้น ส่วนคนที่เกียจคร้านไม่รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย หรือละเลยหน้าที่ขาดการเอาใจใส่ต่ออาชีพการงานที่ตนทำ ก็จะไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ยาก คล้ายสำนวนไทยว่า ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน หมายความว่า ผลของงานที่ปรากฏออกมาเป็นตัวชี้บอคุณภาพของบุคคลนั้น ๆ

วัดอัมพวัน

วัดอัมพวันตั้งอยู่เลขที่ ๙๑ หมู่ ๑ ตำบลบางชันหมาก อำเภอมะนัง จังหวัดลพบุรี สังกัดคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย พื้นที่วัดตั้งอยู่ริมแม่น้ำลพบุรีทางด้านทิศเหนือ และแวดล้อมด้วยหมู่บ้านชาวมอญมาแต่อดีต ชาวมอญบางชันหมากนี้สันนิษฐานว่าเป็นชาวมอญที่สืบเชื้อสายกันมา ตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา สืบเนื่องจากที่ชาวมอญจากเมืองมอญอพยพตามสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเข้ามา หลังประกาศเอกราช ณ เมืองแครง โดยมีพระมหาเถรคันฉ่องเป็นผู้ช่วยเหลือ ครั้งนั้นสมเด็จพระนเรศวรได้ปูนบำเหน็จแก่ขุนนางและพระสงฆ์มอญ

ชานานใหญ่ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนมอญบางชันหมาก จังหวัดลพบุรีนั้น น่าจะเห็นเด่นชัดในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ที่สร้างพระราชวังพระนารายณ์ราชนิเวศน์ที่ลพบุรี คงได้เกณฑ์ชาวมอญส่วนหนึ่งมาก่อนแต่เมื่อสร้างพระราชวัง และอาราธนาพระสงฆ์มอญมาด้วย และยังสร้างวัด “ตองปุ” ให้พระสงฆ์มอญจำพรรษา ทำหน้าที่สวดพระปริตทำน้ามนต์ตามอย่างธรรมเนียมมอญที่มีมาแต่สมัยพระนเรศวร

อาจารย์ภูธร ภูมธน์ เชื่อว่าชาวมอญที่อพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนอยู่ในจังหวัดลพบุรีนั้น น่าจะเป็นมอญที่อพยพมาจากชุมชนมอญอื่นอีกทอดหนึ่ง เชื่อว่าเป็นไปได้มากที่สุดคือมาจากทางใต้คือ บ้านบางระกำ และจากทิศตะวันตกคือ บ้านโพธิ์ข้าวผอก ตำบลบางมัน อำเภอมะนัง จังหวัดสิงห์บุรี เพราะมีชาวมอญที่บ้านบางชันหมากหลายคนระบุเช่นนั้น และชุมชนมอญทั้งสองแห่งนี้ล้วนอยู่ไม่ไกลจากบ้านบางชันหมากสามารถติดต่อกันได้โดยสะดวกผ่านทางแม่น้ำลพบุรี

นักวิจัยอีกท่านหนึ่งคือ **ดร.จากรุวรรณ เบญจาทิกุล** เชื่อว่า ชาวมอญที่อพยพมาตั้งบ้านเรือนในจังหวัดลพบุรี เป็นมอญที่อพยพมาจากจังหวัดปทุมธานี สมุทรปราการ อยุธยา และสิงห์บุรี ตอนแรกจะตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บริเวณท่าดินเหนียว ซึ่งอยู่ในตำบลโพธิ์เก้าต้น ต่อมาจึงได้ย้ายมาตั้งบ้านเรือนบริเวณบ้านบางคู้หรือตำบลบางชันหมากในปัจจุบัน

แต่ผู้เขียนมีความเชื่อว่า ชาวมอญลพบุรีส่วนหนึ่งสืบเชื้อสายมาจากชาวมอญตั้งแต่สมัยอยุธยาดังกล่าวก่อน รวมกับชาวมอญที่อพยพขึ้นไปจากเมืองสามโคก จังหวัดปทุมธานีซึ่งมีหลักฐานปรากฏ กล่าวคือมีการติดต่อค้าขายโยงโยในระบอบเครือญาติสืบเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบันหลายครอบครัว

สำหรับประวัติวัดอัมพวันนั้น คนเฒ่าคนแก่ของหมู่บ้านเล่าว่า สร้างขึ้นในราวพุทธศักราช ๒๔๑๕ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๒๐ ตามตำนานกล่าวว่ากรมช้างในพระราชวังนารายณ์ราชนิเวศน์ ได้ให้ความรู้ช้างนำช้าง ไปเลี้ยงยังป่าละเมาะใกล้คลองตาสา หรือวัดกลาง ในปัจจุบัน ต่อมาปรากฏว่ามีช้างเชือกหนึ่งล้มลง กรมช้างได้นำหนังช้างเชือกนั้นมาพันเป็นเชือกขายได้เงินประมาณ ๓๐ ตำลึง และนำเงินนั้นมาซื้อที่ดินมะม่วงของชาวบ้านย่านนั้น จากนั้นได้ชักชวนชาวบ้านพร้อมใจกันสร้างวัดขึ้นให้ชื่อว่า “วัดอัมพวัน” ซึ่งแปลว่า ป่ามะม่วง นั่นเอง

นอกจากชื่อวัดอัมพวันแล้ว ยังมีชาวบ้านเรียกขานชื่อวัดไปต่าง ๆ กันอีกหลายชื่อ ได้แก่ “วัดคางคาว” ด้วยเหตุที่สมัย

ก่อนนั้นในเขตวัดอัมพวันมีค้างคาวแม่ไก่มาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก มีทหารและชาวบ้านมาลอบยิงไปทำอาหารอยู่เนือง ๆ หลวงปู่ทอกรัก อดีตเจ้าอาวาสวัดอัมพวันทราบเรื่องเกิดความเมตตาสงสารฝูงค้างคาวเหล่านั้น มีเรื่องเล่ากันว่า หลวงปู่ทอกรักได้ลงมาจากภูเขามือตบลงบนต้นโพธิ์หน้าพระอุโบสถ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของฝูงค้างคาว เสมือนเป็นการแผ่เมตตาจิตคุ้มครองภัยอันตรายแก่ฝูงค้างคาว และหลังจากนั้นก็ไม่มีใครสามารถทำอันตรายฝูงค้างคาวดังกล่าวอีกเลย แม้แต่ปีนก็ยังไม่ออก เรื่องนี้จึงกลายเป็นตำนานที่ผู้คนกล่าวขวัญถึงความเมตตากรุณา ความเป็นผู้มีวิชาอาคมด้านคงกระพันชาตรี แคล้วคลาดปลอดภัย ส่วนเรื่องราวที่แท้จริงเป็นประการใดนั้นไม่มีผู้ยืนยัน แต่คาดว่าสถานที่บริเวณนั้นคงต้องมีฝูงค้างคาวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ผู้คนสัญจรผ่านไปมาจึงขนานนามวัดแห่งนี้ตามสภาพที่พบเห็นเด่นชัดว่า “วัดค้างคาว”

“วัดสุด” ก็เป็นอีกชื่อหนึ่งที่หมายถึงวัดอัมพวัน ด้วยเหตุที่ชุมชนมอญบางชั้นหมากมีชาวมอญอาศัยกันอยู่อย่างหนาแน่น ประกอบกับชาวมอญเป็นผู้ที่มีจิตเป็นกุศloyึดมั่นในพระพุทธศาสนาอย่างแรงกล้า นิยมสร้างวัดไว้ในบรรพพุทศาสนา และใช้เป็นสถานที่ทำพิธีกรรมทางศาสนา เป็นที่ศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลาน ชาวมอญบางชั้นหมากจึงได้ร่วมกันสร้างวัดขึ้นในชุมชนถึง ๔ แห่งด้วยกัน คือ วัดโพธิ์ระหัด วัดกลาง วัดอัมพวัน และวัดราชบุรุษศรัทธาธรรม ซึ่งวัดอัมพวันอยู่ใต้สุดของตำบลบางชั้นหมากใต้ ติดกับตำบลพรหมมาสตร์ ชาวบ้านจึงนิยมเรียกวัดอัมพวันตามสำเนียงมอญว่า “เญียฮะโม” ส่วนในภาษาไทยเรียกว่า “วัดสุด” ตามภูมิประเทศนั่นเอง

“วัดสุสาน” เคยถูกใช้เรียกวัดอัมพวันอยู่ในสมัยหนึ่ง ด้วยเหตุที่ในยุคหนึ่งวัดอัมพวันปลูกสร้างกุฏิสงฆ์แยกออกเป็น ๒ หลังอย่างชัดเจน เพราะอยู่ห่างไกลกันมีปากรที่บั่นกลาง จึงดูเหมือนแยกกันเป็น ๒ วัด คือ วัดนอก (ริมแม่น้ำลพบุรี) และวัดใน (อยู่ลึกเข้ามาจากริมแม่น้ำติดป่าช้า) เนื่องจากสมัยนั้นวัดอัมพวันปกครองโดยหลวงปู่ทอกรัก เจ้าอาวาส และยังมีอาจารย์แจะ ซึ่งมีพรรษาใกล้เคียงกับหลวงปู่ทอกรัก วิสัยของอาจารย์แจะท่านชอบสันโดษ จึงปลีกวิเวกไปปลูกกุฏิอยู่ข้างป่าช้า ต่อมาภายหลังมีพระสงฆ์ย้ายไปอยู่กับท่านเพิ่มขึ้นในบรรดาพระสงฆ์ที่ไปอยู่กับอาจารย์แจะนั้น มีรูปหนึ่งที่ตั้งชื่อเรื่องเมตตาตามหานิยาม คือ พระอาจารย์สว่าง อมโร กิตติศัพท์เลื่องลือในหมู่ชาวบ้าน มีลูกศิษย์ลูกหานับถือมากมาย ชาวบ้านจึงแยกเรียกชื่อวัดอัมพวันออกเป็น ๒ วัด เพื่อความสะดวกในการเรียก ส่วนในการปกครองอย่างเป็นทางการนั้นยังคงมี

เพียงวัดเดียว

ต่อมาทั้งพระอาจารย์แจะ และ หลวงปู่ทอกรัก ได้มรณภาพลง พระอาจารย์สว่าง อมโร ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดอัมพวัน แผ้วถางปลูกสิ่งก่อสร้างเสนาสนะต่าง ๆ เชื่อมกันระหว่างหมู่กุฏิสงฆ์ทั้ง ๒ คณะ จนรวมเป็นหมู่เสนาสนะสงฆ์ รวมกันเป็นวัดเดียวอย่างชัดเจน

ลำดับเจ้าอาวาสที่ปกครองวัดมีดังนี้คือ

๑. พระอาจารย์เชียง ชนูปถัมภ์
๒. พระอาจารย์ทอโหนด ไม่ทราบปีเริ่ม - พ.ศ. ๒๔๔๕
๓. พระอุปัชฌาย์ทอกรัก สุวณฺณสาโร (ท่อทอง) พ.ศ. ๒๔๔๕-๒๔๘๕
๔. พระครูอมรสมณคุณ (สว่าง หมอบอก) พ.ศ. ๒๔๘๕-๒๕๒๐
๕. พระครูอมรสมณคุณ (สมควร รุมนามัญ) พ.ศ. ๒๕๒๐ - ปัจจุบัน

คณะสงฆ์รามัญในเมืองไทย

(ตอนที่ ๓)

สวัสดีท่านผู้อ่านทุกท่าน ผมจะเขียนต่อจากฉบับที่แล้ว โดยไม่พูดพล่ามทำเพลงอะไรอีก เพื่อท่านผู้อ่านจะได้รับแต่เนื้อหาไปมาก ๆ โดยผมจะเขียนต่อจากฉบับที่แล้วเลยนะครับ

หนึ่งในรัชกาลนี้ มีพวกมอญอพยพเข้ามาครั้งหนึ่ง เมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๗ ปรากฏตามพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาว่า “ฝ่ายพวกรามัญที่หนีพม่ามานั้น พระยาเจ่ง ตละเล็ยง ตละเกล็บ กับพระยากลางเมือง ซึ่งหนีเข้ามาครั้งกรุงเก่า พม่าตีกรุงได้ และได้ตัวกลับไป และสมิงรามัญนายไพร่ทั้งปวงพาครัวเข้ามาทุกด้านทุกทาง ให้เข้าหลวงไปรับมาถึงพระนครพร้อมกัน แล้วทรงพระกรุณาโปรดให้ตั้งบ้านเรือนอยู่แขวงเมืองนนทบุรีบ้าง เมืองสามโคกบ้าง แต่ชายฉกรรจ์จัดได้ ๓,๐๐๐ โปรดให้หลวงบำเรอศักดิ์ ครั้นกรุงเก่าเป็นเชื้อรามัญให้เป็นพระยารามัญวงศ์ เรียกว่าจักรีมอญ ควบคุมกองมอญใหม่ทั้งสิ้น และโปรดให้พระราชทานตราภูมิคุ้มห้ามสรรพากรขนอนตลาดทั้งปวง ให้ค้าขายทำมาหากินเป็นสุข ถึงพ.ศ. ๒๓๕๗ ในรัชกาลที่ ๒ โปรดให้ตั้งเมืองใหม่พระราชทานชื่อว่า เมืองนครเขื่อนขันธ์ ให้ย้ายครัวมอญเมืองปทุมธานีพวกพระยาเจ่งมีจำนวนชายฉกรรจ์ ๓๐๐ คน ลงไปอยู่ ณ เมืองนครเขื่อนขันธ์ (พระประแดง)

ยุคกรุงรัตนโกสินทร์

รัชกาลที่ ๑

ในสมัยที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัตินั้น ประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างภัยสงครามทั้งทางพระราชอาณาจักรและพุทธจักร มีความเดือด

ร้อน จลาจลต่าง ๆ เป็นอันมาก พระองค์จึงทรงรับภาระหนักทั้งสองฝ่าย ต้องทรงบริหารจัดการระบับจลาจลและสงครามต่าง ๆ เพื่อรักษาเอกราชของชาติ และการคณะสงฆ์ให้กลับเป็นปกติเรียบร้อย มีการตรากฎพระสงฆ์ และรวมถึงการทำสังคายนาพระไตรปิฎก

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเล่าไว้ในหนังสือตำนานคณะสงฆ์ว่า “พอพระองค์ได้เสวยราชย์ ก็รับทรงแก้ไขความวิปริตซึ่งได้เกิดขึ้น ครั้นกรุงธนบุรีให้กลับคืนอย่างเดิม คือทรงตั้งสมเด็จพระสังฆราชและพระราชาคณะ ซึ่งพระเจ้ากรุงธนบุรีทอดถอน เสียโดยหาความผิดมิได้ให้เป็นตำแหน่งเดิม เป็นต้น และได้เป็นพระธุระทำนุบำรุงสังฆมณฑลให้มั่นคงขึ้นกว่าแต่ก่อน นอกจากจัดการสงฆมณฑล พระองค์ยังทรงสถาปนาพระอารามน้อยใหญ่รวบรวมทำสังคายนาพระไตรปิฎก

สำหรับคณะสงฆ์รามัญนั้น ปรากฏตามพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ ๑ ว่า เมื่อเริ่มแรกสถาปนากรุงนั้นพระราชาคณะฝ่ายรามัญยังไม่มี ซึ่งคงจะเนื่องมาจากคณะสงฆ์รามัญ ก็ได้รับความเสียหายอันเกิดจากการจลาจลวุ่นวายของบ้านเมืองเช่นเดียวกับคณะสงฆ์ไทย ฉะนั้น พระองค์ก็ทรงตั้งพระเถระฝ่ายไทยให้ดำรงสมณศักดิ์ต่าง ๆ ตามสมควรแก่คุณธรรมและได้ทรงแสวงหาพระเถระฝ่ายรามัญเพื่ออาราธนา มาแต่งตั้งไว้ในฐานานุศักดิ์อันสมควรต่อไป และทรงได้พระเถระฝ่ายรามัญผู้ทรงพระธรรมวินัยมาตั้งเป็นพระราชาคณะ ๓ รูป ดังปรากฏในพระราชพงศาวดารว่า

“อนึ่ง พระราชาคณะฝ่าย รามัญนั้นยังหาตัวมิได้ จึงทรงพระกรุณาให้จัดหาพระเถระฝ่าย รามัญซึ่งรู้พระวินัย บริยัติได้ ๓ รูป ทรงตั้งเป็น พระมหาสุเมธอาจารย์ พระไตรสรณธัมม พระสุเมธน้อย เป็นต้น เมื่อสมเด็จพระอนุชาธิราชทรงสร้างวัดทองปู้ขึ้นใหม่ โปรดให้พระสงฆ์รามัญมาอยู่วัดทองปู้ และให้พระมหาสุเมธอาจารย์เป็นเจ้าอาวาส พระไตรสรณธัมมมีพระราชโองการให้ไปอยู่วัดบางหลวงเป็น เจ้าคณะรามัญในแขวงเมืองนนทบุรี และสามโคก พระสุเมธน้อยนั้น โปรดให้ครองวัดบางยี่เรือใน” ตามความในพระราชพงศาวดารดังกล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่า คณะสงฆ์รามัญนั้นก็ได้รับความอุปถัมภ์บำรุงและฟื้นฟูเป็นเหตุ

ให้ตั้งมั่นคงถาวรสืบมาจนทุกวันนี้ นับตั้งแต่แรกตั้งกรุงรัตนโกสินทร์แล้ว

สำหรับเจ้าคณะรองฝ่ายรามัญนั้น มีหนึ่งตำแหน่งคือ พระคุณวงศ์ เดิมเป็นพระราชาคณะสามัญต่อมาในรัชกาลที่ ๕ ยกขึ้นเป็นเสมอชั้นเทพ และมี ๒ องค์ คือ พระคุณวงศ์ (สน) และ พระคุณวงศ์ (จู) เจ้าอาวาสวัดปรมัยยิกาวาส ตามลำดับ

ในอธิบายคณะสงฆ์ และสมณศักดิ์ ของพระยาพุทธมรติ (อ่อน) ได้แสดงรายนามพระราชาคณะฝ่ายรามัญไว้ ๘ ชื่อ คือ

๑. พระคุณวงศ์ เดิมเป็น พระภูหลวงษ์

๒. พระไตรสรณธัมม

๓. พระอริยธัมม

๔. พระธรรมวิสารท

๕. พระอุดมญาณ

๖. พระสุเมธน้อย (ในรัชกาลที่ ๑) เปลี่ยนเป็น พระสุเมธมุนีในรัชกาลที่ ๕

๗. พระรามัญมุนี (ในรัชกาลที่ ๔)

๘. พระรามัญมหาเถร (ในรัชกาลที่ ๔)

รัชกาลที่ ๒

ตอนกลางรัชกาลที่ ๒ นี้ คือ พ.ศ. ๒๓๕๔ ได้มีพวกมอญอพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารครั้งใหญ่ ดังปรากฏในพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ ๒ ว่า “ครั้นถึงปีกุน ศัปศก จุลศักราช ๑๑๗๗ พ.ศ. ๒๓๕๔ พวกมอญที่เมืองเมาะตะมะถูกพม่ากดขี่หนักเข้า จึงพร้อมใจกันจับกรมการพม่าฆ่าเสีย แล้วพากันอพยพครอบครัวเข้ามาในพระราชอาณาจักรเดินเข้ามาทางเมืองตากบ่าง เมืองอุทัยบ่าง แต่โดยมากมาทางด่านพระเจดีย์สามองค์ แขวงเมืองกาญจนบุรี เมื่อได้ทราบข่าวว่าคร้ามมอญอพยพเข้ามา จึงโปรดให้กรมพระราชวังบวรสถานมงคล เสด็จขึ้นไปรับคร้ามมอญอยู่ที่เมืองนนทบุรี วัดดุปลำภูสร้างบ้านเรือนและเสบียงอาหารของพระราชทานขึ้นไปพร้อมเสร็จทางเมืองกาญจนบุรีโปรดให้สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้ามงกุฎ พร้อมเสนาบดีชั้นผู้ใหญ่ ได้แก่ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษ์มนตรี คุณไพบูลย์และเสบียงอาหารออกไปรับคร้ามมอญทางหนึ่ง

ทางเมืองตากบ่างโปรดให้พระยาอภัยภูธรที่สมุหนายก เป็นผู้ขึ้นไปรับ คร้ามมอญมาถึงเมืองนนทบุรีเมื่อ วันพุธ เดือน ๙ แรม ๓ ค่ำ ปีกุน จุลศักราช ๑๑๗๗ พ.ศ. ๒๓๕๔ เป็นจำนวน ๔๐,๐๐๐ คนเศษ โปรดให้ตั้งภูมิลำเนาอยู่แขวงเมืองปทุมธานีบ้าง เมืองนนทบุรีบ้าง เมืองนครเขื่อนขันธ์บ้าง สมิงสอดเบาที่เป็นหัวหน้า นั้นทรงพระกรุณาโปรดให้ตั้งเป็นพระยารัตนจักร ตัวยามรามัญที่เป็นผู้ใหญ่มีศอยอยู่ในเมืองเดิม ก็ทรงพระกรุณาโปรดตั้งให้เป็นพระยาทุกคน”

นัยว่าพวกมอญที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยครั้งนี้มีพระสงฆ์ติดตามเข้ามาด้วยเป็นจำนวนมาก และคงเนื่องมาจากเหตุที่มีพระสงฆ์ติดตามเข้ามามากในครั้งนี้เอง จึงทำให้เกิดมีวัดรามัญขึ้น ที่เมืองปทุมธานีบ้างเมืองนครเขื่อนขันธ์ (พระประแดง) บ้างหลายวัด และยังคงอยู่สืบมาจนทุกวันนี้

รัชกาลที่ ๓

ในรัชกาลนี้ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงกล่าวไว้ในตำนานคณะสงฆ์ว่า “ส่วนการคณะสงฆ์ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้รวมพระอารามหลวง และวัดราษฎร์ในจังหวัดกรุงเทพฯ โดยมากเข้าเป็นคณะหนึ่งต่างหากเรียกว่า คณะกลาง ขึ้นในกรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรสอธิบดีสงฆ์วัดพระเชตุพน คณะใหญ่จึงเป็น ๔ คณะ คือ คณะเหนือ คณะใต้ คณะกลาง และคณะอรัญวาสี (ซึ่งยังคงมีแต่ตำแหน่งเจ้าคณะ) มาแต่นั้น และในรัชกาลที่ ๓ นั้น ได้ทรงทำนุบำรุงการเล่าเรียนพระปริยัติธรรม มีความรู้เจริญขึ้นกว่ารัชกาลก่อน ๆ ประกอบด้วยเหตุที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงผนวชอยู่ตลอดรัชกาลที่ ๓ พระองค์เฝ้าพระหฤทัยใส่ในการศึกษาธรรมวินัยในพระศาสนา มาก จนได้เสด็จเข้าแปลพระไตรปิฎกเป็นครั้งแรกที่เจ้านายในราชตระกูล ได้เป็นบาเรียนที่ปรากฏมาในพระราชพงศาวดาร และพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งพระสงฆ์ธรรมยุติกายขึ้นในรัชกาลที่ ๓ นั้น แต่วัดธรรมยุติกายโดยมากอยู่ในกรุงเทพฯ พระสงฆ์ธรรมยุติกายจึงขึ้นในคณะกลาง ยังมีได้แยกออกเป็นคณะหนึ่งต่างหาก”

การคณะสงฆ์โดยทั่วไปในรัชกาลที่ ๓ นี้ นับว่าเจริญรุ่งเรืองกว่ารัชกาลก่อน ๆ พระสงฆ์สามเณรก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเอาเป็นพระราชธุระในเรื่องการพระศาสนาเป็นพิเศษ ทรงพระราชศรัทธาอุปสมบทในพระศาสนาเป็นอย่งยิ่ง สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเล่าไว้ในตำนานการบอกพระปริยัติธรรมว่า “เล่ากันว่าพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จลงดำเนินแพทรงพระราชนิพนธ์ผ่านหน้าพระมหาปราสาท พอได้ทรงสดับเสียงพระภิกษุสามเณรแปลพระไตรปิฎก ก็ทรงประสาทพระหัตถ์อนุโมทนาทุกคราวที่เสด็จผ่านไป ถึงสามเณรที่เข้ามาเรียนหนังสือจะคะนองบ้างก็ไม่ทรงถือโทษ เล่ากันว่า ครึ่งหนึ่งสามเณร มาคอยเรียนหนังสือตะตะกะก้อกันในศาลาพระปราสาท เจ้าหน้าที่ห้ามปราม แล้วนำความขึ้นกราบทูล ดำรัสว่า “เจ้ากูจะเล่นบ้างก็ช่างเจ้ากูเถิด” คงจะเนื่องมาจากการได้รับทำนุบำรุงมาก และปล่อยให้ประพฤติตามอำเภอใจบ้างนี่เองจึงปรากฏว่าพระสงฆ์ประพฤติไม่สมควร

ในรัชกาลนี้ปรากฏหลักฐานตามพระอธิบายของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรสว่า “คณะรามัญนั้น รวมวัดที่พระสงฆ์เป็นรามัญเข้าไว้เช่นเดียวกับคณะธรรมยุต พระสุเมธอาจารย์เป็นเจ้าคณะมีสมณศักดิ์สูงสุดแต่จะโปรดเสมอพระราชคณะชั้นธรรมเป็นอย่างสูง มีคำกล่าวว่า เดิมขึ้นคณะกลาง ขรอยเพราะจัดชนะสงครามอันเป็นวัดเจ้าคณะขึ้นคณะนั้น แต่อันที่จริงคงขึ้นแต่วัดชนะสงครามกับวัดในเมืองนครเขื่อนขันธ์

รัชกาลที่ ๔

ในรัชกาลนี้การปกครองคณะสงฆ์ก็ยังเป็นไปตามแบบอย่างครั้งรัชกาลที่ ๓ คือ คณะใหญ่ ๔ คณะ คือ คณะเหนือ คณะใต้ คณะกลาง คณะอรัญวาสี สำหรับความเป็นไปของคณะสงฆ์รามัญนั้น ในรัชกาลนี้ไม่พบหลักฐานว่า ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างใดบ้าง แต่ปรากฏว่าทรงตั้งราชทินนามพระราชคณะฝ่ายรามัญ ขึ้น ๒ ตำแหน่ง คือ พระรามัญมุนี และพระรามัญมหาเถร

รัชกาลที่ ๕

ในรัชกาลนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนาพระเกียรติยศกรมหมื่นบวรวัชรวิสุทธิพันธุ์ พระบรมราชูปถัมภ์จารย์ ขึ้นเป็นพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระปวเรศวริยาลงกรณ์ แม้ตำแหน่งฐานานุศักดิ์คงตามเดิม ควรเข้าใจว่าเทียบเท่ามหาสังฆปริณายก เพราะไม่ได้ทรงตั้ง สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ แต่การคณะสงฆ์คงเป็นอย่างเดิม

ครั้นต่อมา พ.ศ. ๒๔๔๕ โปรดให้ตั้งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ เนื้อความตามพระราชบัญญัตินี้ในมาตรา ๓ ว่า ไม่เกี่ยวข้องกับนิายสงฆ์ กิจและลัทธิเฉพาะในนิกายใด ให้สังฆนายกนิกายนั้นบังคับบัญชาว่ากล่าวต่อไปตามเดิม ในมาตรา ๔ ยกตำแหน่ง สมเด็จพระราชาคณะ เจ้าคณะใหญ่ ๔ คือ คณะเหนือ คณะใต้ คณะธรรมยุติกา คณะกลาง และพระราชคณะซึ่งเป็นเจ้าคณะรองทั้ง ๔ คณะนั้นเป็นพระมหาเถระที่ทรงปรีชาในการพระศาสนา และการปกครองสงฆมณฑลทั่วไป ให้พระมหาเถระทั้ง ๔ ตำแหน่งนี้ประชุมกันเป็นเถรสมาคม ตัดสินกิจในส่วนพระศาสนาสิทธิขาด ส่วนการปกครองคณะสงฆ์ ได้จัดวางแบบอนุโลมตามวิธีปกครองพระราชอาณาจักร คือ มีเจ้าคณะมณฑล เจ้าคณะเมือง เจ้าคณะแขวง และอธิการหมวด โดยบังคับบัญชาในมณฑลของตน

ส่วนคณะสงฆ์รามัญนั้น ในรัชกาลที่ ๕ นี้ได้เกิดมี “พระรามัญธรรมยุติ” ขึ้น โดยเกิดขึ้นที่มณฑลกรุงเก่า ในสมัยที่พระธรรมราชานุวัตร (ต่าย วารโณ) วัดเสนาสนาราม เป็นเจ้าคณะกรุงเก่าเป็นครั้งแรก กล่าวคือเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๐ มีพระรามัญบางสำนัก ไม่พอใจการปกครองของเจ้าคณะฝ่ายรามัญ จึงได้หาทางหลีกเลี่ยงจากปกครองของเจ้าคณะรามัญเสีย โดยการมาขอบวชแปลงเป็นธรรมยุตและขึ้นอยู่ในปกครองธรรมยุต ดังหลักฐานปรากฏในลายพระหัตถ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ว่า เมื่อก่อนแต่จัดการคณะมณฑล พวกพระรามัญพากันเห็นไปว่า เจ้าคณะรามัญประพฤติไม่เป็นธรรมในพวกของตนเอง จึงหาทางหลบหนีออกจากอำนาจทางหนึ่งก็คือเข้าไปในหมู่พระธรรมยุติกา จึงเข้าหาพระธรรมราชานุวัตร (ต่าย) ขอแปลงเป็นพระธรรมยุต

สำหรับตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายรามัญนั้น เมื่อประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.

๑๒๑ แล้ว ก็คงสิ้นสภาพไปโดยพทุตินัย เพราะ “วัดรามัญอยู่ในเขตเมืองใดคณะใดก็ขึ้นเมืองนั้นคณะนั้น คณะรามัญมีชื่อเหมือนกัน” ดังกล่าวแล้ว พระเถระรามัญที่ได้ดำรงตำแหน่งพระสุเมธจารย์บริหารธรรมขันธ์รามัญสงฆชนาธิบดี ตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายรามัญ” เป็นองค์สุดท้ายนั้น คือ พระสุเมธจารย์ (ศรี) เจ้าอาวาสวัดชนะสงคราม องค์ที่ ๒ ซึ่งได้ดำรงตำแหน่งนี้มาแต่ต้นรัชกาลที่ ๕ จนถึงมรณภาพเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ อันเป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลที่ ๖ ต่อแต่นั้นมา ไม่พบหลักฐานว่ามีพระเถระรามัญรูปใดได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนี้อีก หรือหากจะมีผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นพระราชาคณะที่ “พระสุเมธจารย์” ต่อมาก็คงจะไม่ได้เป็น “รามัญสงฆชนาธิบดีฯ ตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายรามัญ” ดังแต่ก่อน

รัชกาลที่ ๖

สำหรับคณะสงฆ์รามัญ ในรัชกาลนี้ ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงมากนัก และในยุคนี้พระสงฆ์รามัญได้ลดจำนวนลงไปมาก วัดรามัญส่วนมากมักจะมีพระสงฆ์ไทยเข้าไปอยู่แทนที่พระ

พระสุเมธจารย์ (ศรี) เจ้าคณะใหญ่ฝ่ายรามัญรูปสุดท้าย
วัดชนะสงคราม

พระสุเมธจารย์ (วอน) วัดปรมย์ยิกาวาส จังหวัดนนทบุรี

สงฆ์รามัญและมีจำนวนมากกว่าพระสงฆ์รามัญเกือบทั่วไป ความจริงข้อนี้จะพึงเห็นได้จากความบางตอนในลายพระหัตถ์ของสมเด็จพระสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ว่า “ในเวลานี้ (พ.ศ. ๒๔๕๘) วัดรามัญมีพระสงฆ์น้อยลง วัดที่มีพระมากกว่า ๑๐ รูปมีน้อย ไม่มีวัดใดวัดหนึ่งมีถึง ๒๐ รูป” ภาวการณ์เช่นนี้เข้าใจว่าเริ่มเป็นมาตั้งแต่ต้นรัชกาลที่ ๔ แล้ว จะเห็นได้จากความเป็นไปของวัดชนะสงคราม ซึ่งเป็นวัดรามัญที่เป็นพระอารามหลวง และเป็นที่สถิตของเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายรามัญมาหลายองค์เป็นตัวอย่าง ซึ่งก็ได้กลายเป็นวัดพระสงฆ์ไทยไป เพราะมีพระสงฆ์ไทยมากกว่าพระสงฆ์รามัญ ดังที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ตรัสไว้ในลายพระหัตถ์ฉบับหนึ่งว่า “วัดชนะสงครามเป็นวัดรามัญมาหลายแผ่นดินแล้ว ต่างว่าเอาเป็นจริงพระรามัญไม่มีกำลังพอที่จะรักษาวัดให้เป็นพระรามัญอยู่ได้ มีพระไทยอยู่มานานแล้ว จะถือว่าเป็นอาคันตุกะไม่ได้” ข้ออ้างที่เถียงไม่ได้คือ หม่อมเจ้าพระศีลวาลังการ (สอน) ในกรมหลวงจักรเจษฎา ได้เคยเป็นเจ้าอาวาสมาตลอดพระชนมายุของท่าน อาคันตุกะมาเป็นเจ้าอาวาสได้อย่างไร

กลับมาแล้วครับ “**ท่าพระอาทิตย์**” คอลัมน์ร้อนจาก “**ข่าวสารมอญ**” ย้ายจากกระดานใบเดิมลงแปลงดินดำน้ำชุ่ม ต่อจากนี้ “ท่าพระอาทิตย์” จะได้ลงรากผลิใบอย่างไม่หยุดยั้ง กลับมาทั้งที่ต้องมีอะไรดี ๆ มาฝากกันเช่นเดิม ยังคงเกาะติดข่าวสังคมทุกหนแห่ง มีการปรับรูปแบบการนำเสนอบ้าง แต่ที่ยังคงเดิมคือเผ็ด ๆ ร้อน ๆ อย่างเคย

ฉบับนี้พาไปเที่ยว **คลองมอญ** เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานครว่าจะไปถึงเล่นเอาลมแทบใส่ “...กย้าจโธ่ซังนี้มันกทม.หรือ...บ้านผมอยู่ ตจว. ยังไปง่ายกว่านี้...” แต่ก็หายเหนื่อยละครับ ผู้คนยิ้มแย้มแจ่มใส ยังรักษาวัดมณเฑียรมอญเอาไว้อย่างดี อากาศปลอดโปร่ง ในชุมชนยังมีเรือพายเรือแจวให้เห็น เสียงมอญคุยกันยังไม่เจี๊ยบชะทีเดียว

ไปถึงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ตรงกับงาน “**ตักบาตรพระร้อย**” ของชุมชนคลองมอญและคลองลำปลาทิวพอดี ชาวบ้านออกมาทำบุญตักบาตรทางเรือกันเนืองแน่นทั้งสองฝั่งคลอง

ตกบ่ายแข่งขันเรือพายเรือแจวพื้นบ้าน จ้าก้นหน้าวัดสุทธาโกชน (วัดมอญ) ใครมีเรืออะไรก็เข็นกันออกมา แก่เฒ่า ลูกเด็กเล็กแดงไม่เกี่ยง ผัวจัดเมียवाद บางลำแม่ผัวแจวน้ำมากกระเซ็น ลูกสะไภ้หน้าแจล่มพายหัว ผลออกมาว่าแพ้ ไม่ทราบว่าจะกลับไปบ้านจะมีปัญหาแม่ผัวลูกสะไภ้แบบในละครหรือเปล่า หวังว่าคงไม่นะครับ ปีน้าได้มาร่วมแข่งกันอีก #

ที่เห็นแต่ละคนพายกันขอล้ำแข่งแรงทะมัดทะแมง ไม่ใช่อะไรหรอก ก็เพราะน้ำท่วมเข้าไปเกือบถึงหัวเตียง เลยมีโอกาสซ้อมพายกันนานนับเดือน

บรรณาธิการ

คำตอบ: เจ้าจอมมารดาอ่อนกลืน

รายชื่อผู้โชคดี : คุณประยงค์ เสือจัญ

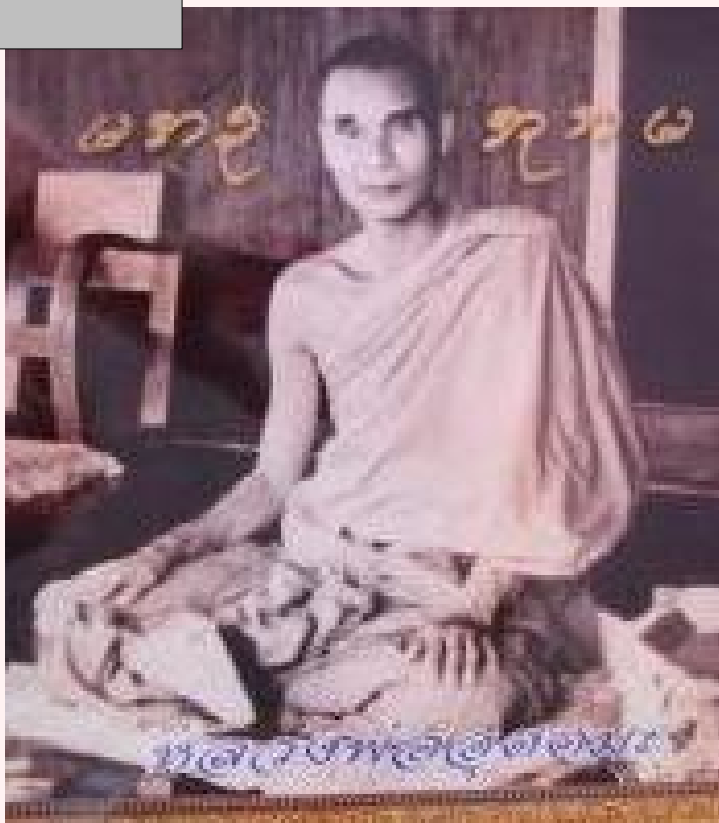
ปัญหาท้ายเล่ม (06)

@ ถามว่า ประเพณีโยนบัวเป็น
ประเพณีท้องถิ่น ของอำเภอและจังหวัด อะไร ?

ส่งคำตอบมาได้ จะเป็น อีเมลล์ จดหมาย ไปรษณียบัตร หรือส่งด้วยตนเองตามที่อยู่ด้านใน همینเดี๋ยวนี้นะครับ

ของรางวัล เป็นสื่อยืดหดลดหลั่นภาษาขมอญ
มีด้วยกัน ๓ รางวัล หากมีผู้ตอบถูกมากกว่า ๓ ท่าน
จะให่วิธีจับสลาก และจะจัดส่งของรางวัลถึงบ้าน

หมดเขตรับคำตอบ ๑๐ ม.ค. ๒๕๕๐

หลวงพ่อดตมะ
วัดวังแก้วเขาราม จังหวัดกาญจนบุรี

ပါပဲ

လိက်တူးအာတ်ဒုင်တဲလွိုင်ပရင် ရမ်သာင်မန်

- ☐ **สมัครสมาชิกใหม่** **กดปุ่มวิธีกรอกบัตร**
- ☐ **ต่ออายุสมาชิก** **ขอรับบัตร**

ชื่อ คุณ .....นามสกุล คุณ .....อายุ .....ปี .....
 ที่อยู่ .....เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง .....
 อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... รหัสไปรษณีย์ .....
 โทรศัพท์ ..... E-mail .....

กองบรรณาธิการวารสารเสียงรามัญ เลขที่ ๗๗/๒ ถนนจักรพงษ์ แขวงบางลำพู เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทรศัพท์: ๐-๑๗๘๑-๑๔๐๙, ๐-๑๘๔๔-๖๔๑๕, ๐-๑๒๖๙-๒๗๙๒

วันที่สมัครสมาชิก   ๐๘/๐๘/๒๕๖๕

วัดหมดคายสมาธิกู อยู่อาบูนร์เกวร์นเกวร์นอิอิอิ .....